

Міністерство освіти і науки України
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Кафедра педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління
закладом освіти

Реєстраційний № _____

Кваліфікаційна робота
ВПЛИВ РУКОДІЛЬНИХ ЗАНЯТЬ У ДОШКІЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ НА
РОЗВИТОК МОТОРИКИ У ДІТЕЙ

МЕЧЕРІ АБІГЕЛ МОНІКА

Студентка IV-го курсу

Освітня програма: 012

Спеціальність: Дошкільна освіта

Рівень вищої освіти: бакалавр

Тема затверджена на засіданні кафедри

Протокол № _____ / 202_

Науковий керівник:

ГАБОДА ЄВА БЕЙЛІВНА

(ст. викладач)

Завідувач кафедри педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління
закладом освіти:

Біда Олена Анатоліївна

(доктор педагогічних наук, професор)

Робота захищена на оцінку _____, «___» _____ 202_ року

Протокол № _____ / 202_

**Міністерство освіти і науки України
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II**

**Кафедра педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління
закладом освіти**

**Кваліфікаційна робота
ВПЛИВ РУКОДІЛЬНИХ ЗАНЯТЬ У ДОШКІЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ НА
РОЗВИТОК МОТОРИКИ У ДІТЕЙ**

Рівень вищої освіти: бакалавр

Виконавець: студентка IV-го курсу

МЕЧЕРІ АБІГЕЛ МОНІКА

освітня програма: 012

спеціальність Дошкільна освіта

Науковий керівник: **ГАБОДА ЄВА БЕЙЛІВНА**

(ст. викладач)

Рецензент: **ТЯГУР ВАСИЛЬ МИХАЙЛОВИЧ**

(кандидат педагогічних наук доцент)

Берегове
2025

**Ukrajna Oktatási és Tudományügyi Minisztériuma
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola**

Pedagógia, Pszichológia, Tanító, Óvodapedagógia, Oktatási Intézményvezetés Tanszék

**AZ ÓVODAI KÉZIMUNKA TEVÉKENYSÉGEK HATÁSA A
GYERMEKEK MOTORIKUS KÉPESSÉGEINEK FEJLESZTÉSÉRE**

Szakdolgozat

Készítette: Mecséri Abigél Mónika

IV. évfolyamos Óvodapedagógia

szakos hallgató

Témavezető: Gabóda Éva

(adjunktus)

Recenzens: dr. Tyahur László

(a neveléstudományok kandidátusa)

Зміст

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
I. ДІЯЛЬНІСТЬ З РУКОДІЛЛЯ В ДОШКІЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ.....	9
I.1. РОЛЬ РУКОДІЛЛЯ В РОЗВИТКУ ДИТИНИ.....	10
I.2. ЗАСТОСУВАННЯ МАЙСТЕРНОСТІ ТА РУКОДІЛЛЯ В ДОШКІЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ	11
I.3. МАТЕРІАЛИ ДЛЯ РУКОДІЛЛЯ ТА МАЙСТЕРНОСТІ В ДОШКІЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ	18
I.4. МИСТЕЦТВО ТА ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ	20
II. ЗАСТОСУВАННЯ РІЗНИХ МАТЕРІАЛІВ У РУКОДІЛЛІ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	23
II.1. ЗАСТОСУВАННЯ ПЛАСТИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ У ДОШКІЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ.....	23
II.2. ОБРОБКА НИТОК ТА ТКАНИНИ	26
II.3. ОБРОБКА ПРИРОДНИХ МАТЕРІАЛІВ.....	29
III. ЕТАПИ РОЗВИТКУ ДИТИНИ, РОЗВИТОК РУКОДІЛЛЯ	32
III.1. ЕТАПИ РОЗВИТКУ РУХУ	32
III.2. РОЗВИТОК РУХОВИХ НАВИЧОК ТА МОТОРИЧНИХ ФУНКЦІЙ У ДОШКІЛЬНОМУ ВІЦІ	36
III.3. ТЕХНІКИ РОЗВИТКУ МАЙСТЕРНОСТІ.....	37
IV. СПОСЕРЕЖЕННЯ У ДОШКІЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ	41
IV.1 ПРЕДСТАВЛЕННЯ МІСЦЯ ТА УМОВ ДОСЛІДЖЕННЯ:	41
IV.2 МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ:.....	43
IV.3 ПРЕДСТАВЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ	44
IV.4. ВИСНОВКИ.....	54
ЗАГАЛЬНИЙ ОГЛЯД.....	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	59
ДОДАТОК.....	61
.....	

Tartalom

BEVEZETÉS.....	3
I. ÓVODAI KÉZIMUNKA TEVÉKENYSÉG.....	6
I.1. Kézimunka foglalkozás szerepe a gyermek fejlődésében.	7
I.2. Barkácsolás és kézimunka alkalmazása az óvodában.	8
I.3. Kézimunka és barkácsolás anyagai az óvodában.	15
I.4. Az óvodások kézműves és munka jellegű tevékenységei	17
II. KÜLÖNFÉLE ANYAGOK ALKALMAZÁSA AZ ÓVODAI KÉZMŰVES TEVÉKENYSÉGBEN .	19
II.1. Képlékeny anyagok alkalmazása az óvodában.....	19
II.2. Fonal és textiltfeldolgozás.....	22
II.3. Természetes anyagok megmunkálása.	25
III. A GYERMEK FEJLŐDÉSI SZAKASZAI, KÉZÜGYESSÉG FEJLESZTÉSE.....	28
III.1. A mozgásfejlődés szakaszai.....	28
III.2. Mozdásfejlődés és a motorikus képességek fejlesztése óvodáskorban.	32
III.3. Kézügyesség fejlesztő technikák.	33
IV. A FINOMMOTORIKUS KÉPESSÉGEK FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEIVEL KAPCSOLATOS KUTATÁS BEMUTATÁSA A P. FRANGEPÁN KATALIN GIMNÁZIUM BEREKSZÁSZI ÓVODÁBAN ÉS A TISZABÖKÉNYI BÖLCSDE ÉS ÓVODÁBAN	37
IV.1. A kutatás helyszínének és körülményének bemutatása.....	37
IV.2 A kutatás anyaga és módszerei.....	39
IV.3 A kutatás eredményeinek bemutatása.....	40
IV.4. Következtetések.....	50
ÖSSZEFOGLALÁS.....	51
Резюме	53
Felhasznált irodalom	55

BEVEZETÉS

A szakdolgozatom témája: Az óvodai kézimunka tevékenységek hatása a gyermekek motorikus képességeinek fejlesztésére. A választásom azért erre a témára esett, mert egyből felkeltette az érdeklődésemet az, ahogyan ezzel a témával körbe lehet járni az óvodában megjelenő kézimunka tevékenységek fejlesztő hatását a gyermek motorikus képességeire.

Fontosnak tartom, hogy ebben a rohanó világban megtanítsuk a gyermekeket a kézimunka tevékenységek szeretetére, hiszen nagy jelentősége van a kézimunka tevékenységeknek a kézügyesség fejlesztése mellett a személyiségfejlődésben is.

Az óvodai életben nagyon fontos szerepe van a játéknak és a mesének. A gyermek játszva fedezi fel a világot, ismeri meg környezetét, gyakorolja anyanyelvét és sajátít el különböző mozgásformákat. Mind amellet, hogy játszva tanul és felfedez fontos, hogy ne csak az alapismereteket sajátítsa el, hanem megismerkedhessen a kultúránkkal, ugyan is népi kultúránk értékeivel egy más gondolkodást, forma- és szín- világot, ízes humort adhatunk át a gyermekeknek. Sajnos a mai generációt egyre több inger éri, találkozik sokféle kultúrával már kisgyermekkorban, s talán így az igazán fontos, a sajátja valahol, útközben, elvész. Az óvodában fontos szerepet tölt be ebben az óvónő, hiszen kötelessége megismertetni kultúránkat a gyermekekkel ezzel is alapot adva a gyermekeknek, mert tudjuk, ha egy nemzet nem tanítja a gyermekeit nemzeti értékei becsülésére, kultúrájával és múltját nem ismerteti meg, akkor ez elkerülhetetlenül vezet az adott nemzet értelmi és erkölcsi lezüllesztéshez. A kultúránk megismertetésére, a népi kézművesség az egyik legjobb eszköze. A kézművesség mindamellet, hogy értéket ad, kézügyesség fejlesztő hatása is ismert. Az óvodai nevelésben azért fontos, hogy korán jelen legyen a kézművesség, mert a gyermek itt kapja meg az alapokat az eszközök és anyagok helyes használatának ismeretére.

Szakdolgozatom empirikus kutatása egyazon városi óvodai csoportban, őszi és tavaszi időszakban végzett megfigyelés, és egy falusi óvodai csoport

tevékenységének megfigyelési eredményeire épül, ezen eredményekkel támasztom alá az alábbi hipotéziseket:

1. A kézműves tevékenységek nagymértékben elősegítik a gyerekek kézügyességének fejlesztését, ezáltal az eszközhasználatot és a finommotorikus mozgást is.

2. Az megfigyelés tavaszi eredményei jobbak lesznek, mint az előző évi, őszi felmérés eredményei. Az óvodások türelme és a kézműves feladatban történő elmélyülésük, precízebb munkára való törekvésük szemmel látható fejlődésen megy keresztül.

3. A városi és falusi óvodába járó gyerekek anyag- és eszközhasználat a kézműves tevékenységek gyakorlatában eltérő.

A szagdolgozatom megírásában nagy segítséget nyújtott Bakkay Tiborné (1984): Az óvodai ábrázolás és kézimunka módszertana – című könyve. A szerző kiemeli, hogy a kézimunka fejleszti a gyermek esztétikai érzékét, önkifejezését és önbizalmát is – ugyanakkor nem hanyagolható el a mozgásfejlesztő szerepe sem. Külön érdeme a könyvnek, hogy számos konkrét gyakorlatot is bemutat, és útmutatást ad arra, hogyan lehet ezeket a gyermek életkori sajátosságaihoz igazítani. A kézimunka módszertanát úgy építi fel, hogy az igazodjon a gyermek aktuális finommotorikai szintjéhez, és fokozatosan vezesse el őt az összetettebb feladatok felé. Ez a szemlélet tökéletesen illeszkedik a dolgozatom célkitűzéseimhez. Másik alappmű a témához kapcsolódóan Király Tibor – Szakály Zsolt (2011): Mozgásfejlődés és motorikus képességek fejlesztése gyermekkorban – című könyv. A szerzőpáros tudományos igényességgel tárgyalja a mozgásfejlődés biológiai, neurológiai és pedagógiai összefüggéseit. A könyv rámutat arra is, hogy a finommotorikus tevékenységek – például kézimunka – olyan idegrendszeri kapcsolatokat erősítenek, amelyek közvetlen hatással vannak a gyermek gondolkodására, problémamegoldó képességére és viselkedésére. Ezzel erősíti azt az elméleti megalapozást, amely szerint a kézimunka nem csupán kézügyességet, hanem összetettebb kognitív funkciókat is fejleszt.

A munkánk célja az, hogy felhívjuk a figyelmet a gyermek motorikus készségeinek kézműves tevékenységek által történő fejlesztésére óvodás korban.

I. ÓVODAI KÉZIMUNKA TEVÉKENYSÉG

Az kézimunka tevékenységek széles skáláját lehet bemutatni és kipróbálni az óvodában. Ezek a tevékenységek fejlesztik a finommotoros készségeket, a kéz-szem koordinációt és a kreativitást is. Fontos, hogy az óvodások szabadon kibontakoztathassák a kézügyességüket, és a támogatást kapjanak az alkotó tevékenységeikhez. Az óvodai kézimunka fontos része a gyerekek kreativitásának és fejlesztésének. Minden óvoda ezt a tevékenységet rendszeresen szervezi az óvodai program részeként.

A kézimunka segítségével a gyerekek fejleszthetik finom motorikus készségeiket, megismerhetik és gyakorolhatják különböző technikákat, mint például a fonás, horgolás, varrás, ragasztás vagy festés. Ezek a tevékenységek nemcsak fejlesztők, hanem örömteli élményt is nyújtanak a gyerekeknek, hiszen saját alkotásaikkal büszkén hazavihetik a szülőknek, és megmutathatják azokat az óvodai kiállításokon vagy az otthonukban.

Az óvodai kézimunka foglalkozás olyan tevékenységeket jelent, amelyek során a gyerekek különböző anyagokat, mint például papírt, színes ceruzát, gyöngyöket vagy textilt használva alkotnak. Ezek a foglalkozások fejlesztik a gyerekek finommotorikus képességeit, kreativitásukat, és segítenek fejleszteni a koncentrációjukat és türelmüket is.

Ezek a tevékenységek segítik a gyerekeket abban, hogy kifejezzék önmagukat és erősítsék önbizalmukat. Emellett az alkotás öröme és az elkészült munkák dicsérete tovább növeli a gyerekek motivációját és örömét. Az óvodai kézimunka foglalkozások tehát nemcsak szórakoztatók, de fejlesztő hatásuk is nagyon fontos a gyerekek számára.

Az óvodai kézimunka tehát nemcsak a gyerekek szórakozását szolgálja, hanem komoly fejlődési lehetőséget is kínál számukra. Támogatnunk kell a gyerekeket és ösztönözni őket ebben a tevékenységben és lehetőséget kell adni a gyerekeknek, hogy kreativitásukat és kézügyességüket kibontakoztathassák (Bakkay, 1984, 12.).

I.1. Kézimunka foglalkozás szerepe a gyermek fejlődésében.

Az óvodai kézimunka tevékenységek olyan fontos részei az óvodai oktatásnak, amelyek számos területen támogatják a gyerekek fejlődését és tanulását. Ezek a tevékenységek nem csak szórakoztatóak és kreatívak, hanem segítik a finommotoros készségek fejlődését, a kéz-szem koordinációt, az esztétikai érzéket és a szociális készségeket is. A következőkben részletesebben áttekintem néhány óvodai kézimunka tevékenységet és azok előnyeit.

1. Festés és rajzolás: A festés és színezés az egyik legkedveltebb és legelterjedtebb kézimunka tevékenység az óvodákban. A gyerekek számára biztosított festőeszközök, színes ceruzák és filcek lehetővé teszik, hogy kreatív módon kifejezzék magukat. Ez a tevékenység nemcsak segíti a gyerekek finommotoros készségeinek fejlődését és a kéz-szem koordinációt, hanem ösztönzi a kreativitást és az önkifejezést is.
2. Gyurmázás és formázás: A gyurmázás és formázás nagyszerű módja annak, hogy a gyerekek különböző formákat és mintákat hozzanak létre. A gyurmázás során a gyerekek fejlesztik a kézügyességet és a finommotoros készségeket, miközben megismerik az anyagok tulajdonságait és a háromdimenziós tér fogalmát. Ez a tevékenység serkenti a gyerekek kreativitását és problémamegoldó képességét is.
3. Ragasztás és kivágás: A ragasztás és kivágás során a gyerekek megtanulják a papír manipulálásának alapjait. Különböző anyagokat, mint például papírdarabokat, gyöngyöket vagy textilanyagokat ragasztanak fel egy alapra, hogy alkotassanak valami újat. Ez a tevékenység fejleszti a finommotoros készségeket, a kézügyességet és a koncentrációt.
4. Textil munkák: A textil munkák, mint például varrás vagy hímzés, kiváló lehetőséget nyújtanak a gyerekeknek arra, hogy megismerkedjenek a különböző anyagokkal és technikákkal. Ezek a tevékenységek fejlesztik a finommotoros készségeket, az esztétikai érzéket és az önbizalmat is, miközben ösztönzik a kreativitást és a kitartást.

Az óvodai kézimunka tevékenységeknek számos előnye van a gyerekek számára. Ezek a tevékenységek nemcsak segítik a gyerekek fejlődését és tanulását, hanem

örömet és sikerélményt is nyújtanak számukra. Emellett lehetőséget teremtenek a szociális interakcióra és az együttműködésre, miközben segítik a gyerekek önállóságának és önbizalmának növekedését.

Az óvodai kézimunka tevékenységek gyakorlása az óvodai oktatásba fontos része a gyerekek teljes körű fejlődésének támogatásában. Az óvodapedagógusoknak lehetőséget kell biztosítaniuk a gyerekek számára arra, hogy különböző kézimunka tevékenységek segítségével felfedezzék és kibontakoztassák kreativitásukat és képességeiket. A változatos és ösztönző kézimunka tevékenységek segítségével az óvodai környezet gazdag és inspiráló hely lehet a gyerekek számára (Bakonyi, 1973, 52-54.).

I.2. Barkácsolás és kézimunka alkalmazása az óvodában.

Az ábrázolás és kézimunka fogalmaival az óvodás gyermek, festő, mintázó, rajzoló, díszítő, kézimunkázó, konstruáló, építgető tevékenységeit foglaljuk össze. Feladataival az esztétikai nevelést szolgálja, olyan ember formálását, aki az esztétikumot igényli, azt befogadja, szépet hoz létre és a környezet esztétikus alakítására is képes.

Ábrázolás, elmond valamit síkon vagy térben, képben, szoborban, ábrázoló tevékenységek: rajzolás, festés, mintázás.

Kézimunka: eszközök, használati tárgyak készítése, építő, formaalakító (szerkesztő, konstruáló, barkácsoló) tevékenység.

A díszítés (díszítő ábrázolás) a tárgyakhoz kötődik. Célja, hogy szebbé tegye azokat.

Bár az óvodás gyerek nem hoz létre a felnőttek fogalmai szerint műalkotást, vagy használati tárgyat, ábrázoló tevékenysége mégis hasonló a felnőttek művészi kifejezéseéhez, környezetalakító tevékenységeihez. Ezeknek a tevékenységeknek fontos szerepe van a gyermek személyiségének kibontakoztatásában.

Az óvodai ábrázolás és kézimunka foglalkozások fő tevékenységei: a képek, tárgyak készítése, és ezek díszítése. Mindhárom műveletfajta elvégzésére alkalmasnak kell tartanunk az óvodába lépő 3 éves kisgyermeket abban az esetben is, ha nem rendelkezik úgynevezett "különleges kézügyességgel". Helytelen volna,

ha a gyorsabban alkalmazkodó, alkotásban kreatívabb gyerekekkel szemben a lassúbbakat, ügyetlenebbeket és elmaradókat egyedül csak befogadásra képeseknek tartanánk. Mivel az óvodáskorú gyerekekre nagyfokú generativitás jellemző: bizonyos szabályok, kipróbált formák alapján minden gyerek képes saját kezűgyesség fejlettségi szintjének megfelelő, sőt utánzás segítségével azt meghaladó értékű munka létrehozására. A fejlett érzelmi reagálóképesség sokszor képes ellensúlyozni, kiegészíteni vagy helyettesíteni a végrehajtás hiányosságait. Többek között ezért is fontos, hogy főleg kis csoportban ne csak a technikai készséget értékelje az óvónő, hanem az átélést és a fantáziát, önálló, sémáktól eltérő, kreatív de mégis tartalmas kifejezést is. A követelményszint körültekintő emelésével nemcsak a gyermekek kifejezőképessége gazdagodik, hanem önbizalmuk és akaratuk is erősödik.

Az óvodában az ábrázolás és kézimunka tevékenységek személyiségformáló funkciója jelentős. Ezek a képességek mindemellett alapjai lehetnek a későbbiekben sokféle alkotómunkának akár a művészet, akár a tudomány területén. A gyermekkorban meglévő generativitás felnőttkorban is megmarad: ilyenfajta művészi tevékenységre sokan alkalmasak, többen, mint azt általában hinnénk. A népművészet is egy ilyen közös generativitásnak a meglétét bizonyítja (Bakkay, 1984, 3-5.).

Az óvodai ábrázolás és kézimunka módszertana az ábrázolás és kézimunka tartalmával, formájával és módszereivel foglalkozik.

A tartalom összhangban áll az óvodai nevelés és oktatás céljaival, figyelembe véve az óvodáskorú gyermekek életkori és fejlődési sajátosságait, valamint az esztétikai nevelés céljait és az ábrázolást, illetve a kézimunka feladatait. Ennek eredményeként a neveléstudomány és a didaktika általános elveit és tételeit összekapcsolja az óvodai ábrázolás, nevelés és oktatás területével, amely során figyelembe veszi a pszichológia e korosztályra vonatkozó megállapításait. A tantárgy sajátosságait az esztétika (filozófia) és az esztétikai nevelés (vizuális nevelés) meg.

Az ódai ábrázolás és kézimunka módszertana nem sikerült egy lezárt ismeretrendszer, ahogyan segédtudományai sem. Fejlődéséhez nemcsak a felsorolt

tudományágak szakembereinek munkája járul hozzá, hanem az óvodapedagógusok tapasztalatai is. Az ábrázolás és gyakorlati alkalmazásából szerzett hasznos tapasztalatok általánosítása és indoklása érdekében nemcsak a kapcsolódó tudományágak ismerete, hanem a logikai jártasság is szükséges.

A tudományos igényű megállapítások és eredmények elérésében a pedagógiai kutatás módszerei nyújtanak segítséget, ideértve a szakirodalom és tapasztalatok tanulmányozását, a megfigyelést, a kísérleteket, a gyermek elemzését, a dokumentációk vizsgálatát, az összehasonlító módszert, a statisztikai elemzéseket és a tipizálási módszert. (Bakkay, 1984, 145.).

A szerepjátékon belül említjük a barkácsolást is. Barkácsolásnak nevezzük azt a tevékenységet, amelynek során a gyermek, különböző szerszámokkal, eszközökkel (ragasztó, olló, kalapács stb.) kötetlen formában, önszántából, főleg saját elképzelése alapján valami újat létrehoz (Kovács, 1994, 167.).

A szerepjátékban a gyermekek élethelyzeteket alkotnak újra vagyis különböző szituációkat élnek át és játszanak el melyhez az ihletet a mindennapokból merítik. Ehhez a tevékenységhez különböző eszközökre van szükségük, amelyet nem feltétlenül kell biztosítani számukra, ugyan is a gyermeki találékonyságot és kreativitást így tud a leginkább kibontakozni. Ezekben az esetekben az óvónő kis alakíthatja a gyermekekben azt az igényt is, hogy a játékok során jelentkező eszközhiányt a gyermekek maguk készített játékszerekkel is helyettesítsék. A barkácsolás legjobb indító tevékenysége magából a játék igényéből induljon ki, játék közben készítsenek a gyermekek olyan eszközöket, kiegészítőket és kellékeket, amelyekre a játék további menetében szükségük van. Tehát fontos, hogy a barkácsolás legyen kötetlen, azok a gyermekek vegyenek részt benne, akiknek kedvük van hozzá és akiknek szükségük van eszközökre. Ebből következik tehát, hogy az időpontját is a játék menete és kialakult helyzet határozza meg. Az óvónőnek azonban számítania kell arra, hogy a barkácsolás időpontja a játék során bármikor bekövetkezhet. A gyermekek által készített barkácsolási eszközöket miután elkészítik fel is használják azokat a játéktevékenységük során, ezért olyan anyagokat kell biztosítani a gyerekek számára, amelyeket könnyen, egyszerű eszközökkel munkálhatnak meg (Bakonyi, 1973, 90-91.).

A barkácsolás elsősorban a nagycsoportosok tevékenysége kell, hogy legyen, de már a középső csoportban és bizonyos próbálkozásokat a kiscsoportban is, meg lehet kezdeni.

Kiscsoportban inkább az óvónő készítsen a gyermekek bevonásával kevésbé munkaigényes, kiegészítő játékszereket. Az elromlott játékszerek javítását, festését a gyermekek előtt végezze. A szerszámok fogását, az anyagok megmunkálását mutassa be, és ezt kísérje kedvet ébresztő magyarázatával. A gyermekek így megszokják, és természetes lesz nekik, hogy a hibás eszközöket kijavíthatják és a hiányzókat maguk is elkészíthetik. Középső csoportosok viszont már segítsenek az óvónőnek a játékok megjavításában. Az óvónő hívja fel a gyermekek figyelmét, hogy egy-egy játékhelyzetben mire is lenne szükségük, készítse az elkészítésükre a gyermekeket, és a munka során igény szerint legyen a segítségükre. Így fokozatosan elérheti, hogy kialakuljon a gyermekekben a barkácsolás iránti igény.

Nagycsoportban már teljes önállóságot és szabadságot kell biztosítani a gyermekeknek a barkácsolás terén. Fokozatosan a korábbi évek munkájával el kell érni, hogy a barkácsolás nagycsoportos korra már természetes alkotó része legyen a szerepjátéknak, a gyerekek maguk kezdeményezzék egy-egy esetben a barkácsolást a maguk által választott módon és eszközökkel, aztán az így létrehozott alkotást használják fel további játéuk során. A gyermekeknek örömet szerez, ha játéukban felhasználhatják az általuk készített eszközöket.

A barkácsolást a személyes példamutatás mellett a további tárgyi feltételek megteremtésével kell biztosítani. Mindenekelőtt a helyről, az anyagról és kifogástalan, tehát a gyermekek számára megfelelő szerszámokról kell gondoskodni. A középső és nagycsoportban legyen egy olyan barkács sarok, ahol az anyagok és szerszámok áttekinthetően és könnyen elérhetően vannak elhelyezve. Gyűjtögessenek a gyermekek a séták és egyéb tevékenységek folyamán olyan anyagokat, amelyeket önállóan meg tudnak munkálni. Valamint ismertesse meg az óvónő a gyermekekkel a különböző anyagokat, a szerszámok használatát és a technikai megoldásokat is (Bakonyi, 1973, 91-92.).

A barkácsolás folyamatát eleinte a szerepjátékhoz hasonlóan kell irányítani és segíteni. Az óvónőnek annyi segítséget kell nyújtania, amennyire a gyermekeknek szükségük van, amennyit a gyermekek igényelnek és amennyit feltétlenül fontosnak ítélt meg ahhoz, hogy önállóan is barkácsolni tudjanak. Szoktatni kell őket arra, hogy önállóan barkácsoljanak. Szoktassa őket arra, hogy játékaik tervezése közben kreativitásukat használva újabb és újabb ötletekkel próbálkozzanak (Bakonyi, 1973, 92.).

A játéktevékenységekhez készített tárgyak sok öröm és maradandó élményforrás lehet.

Sok tankönyv valószínűleg azért tárgyalja a szerepjáték" címszó alatt, mert az óvodások spontán barkácsolását a szerepjáték motiválja. A szerep eljátszásához hiányzik valamilyen kellék, és ezt el kell készíteni. A legtöbb esetben azonban nem a szerepben, hanem abból kilépve készítik el a szerep eljátszásához szükséges kellékeket. Például egy gyerek orvosost akar játszani, de nincs játék injekciós tűje és játék hőmérője. Körülnéz, hogy miből is lehetne ezeket elkészíteni. Mikor hozzálát, hogy megcsinálja, akkor nem úgy készíti el, mintha" o iparos vagy munkás lenne, hanem óvodásként, akinek erre szüksége van. A játék- eszköz barkácsolása mindig örömteli konstrukciós tevékenysége a gyerekeknek (Kálovics, 1977:5.).

Láttuk, hogy a konstrukciós játék legmagasabb fejlettségi szintje az, amikor céltudatosan és tervszerűen konstruálnak valamit, amit aztán a szerepjátékban felhasználnak. Ugyanígy a barkácsolásnak is vannak alacsonyabb és magasabb szintjei. Csak azokban az óvodás csoportokban barkácsolnak, ahol e tevékenység elemeit, mozzanatait folyamatosan elsajátíthatják. Az óvodások nagyon szívesen barkácsolnak, kezdetben önmagáért a barkácsolásért, a fejlődési fokozatok itt is ugyanazok, mint amelyeket a konstrukciós játék más formáinál is megfigyelhettünk.

Az óvodások nagyon szeretnek reszelni, fűrni, faragni, szögezni, drótot hajlítani, kartondobozokból, műanyag flakonokból alkotni, kezdetben magáért a tevékenységért, később a műért, és végül valamilyen szükséglet (például anyák napi ajándékozás) igényének kielégítésére (Méhes, 1982, 64-65.).

A gyerekek akkor barkácsolnak szívesen, ha az óvónő is jól tud barkácsolni, és azt szívesen teszi. Aki szeret barkácsolni, az könnyen és gyorsan sajátítja el a különböző technikákat. Aki nem tud jól barkácsolni, annak azt ajánlom, hogy igyekezzék hiányosságait pótolni, és ha megtanulta a műveleteket, bizonyára meg is fogja szeretni.

Mint már említettük, feltétlenül legyen állandó helye a barkácsolásnak lehetőleg egy barkácssarok, ahol a szükséges szerszámokat, anyagokat és eszközöket is tartják. Jó, ha a kincsesláda is ennek közelében van elhelyezve.

Az eredményes barkácsolás érdekében nagyon fontos, hogy az eszközök a gyerekek méreteinek és adottságainak, életkori sajátosságainak megfeleljenek. Korcsoportonként bővítenünk kell tehát a szerszám- és eszközellátmányt is. Nagyon kell ügyelnünk, hogy elkerüljük a baleset veszélyt, de a balesetektől félve nem szabad a gyerekeket minden szerszámhasználatától megfosztani. A szerszámok használatakor (ha nem is vagyunk folyamatosan a játszóközörség között) az egyik szemünknek feltétlenül rajtuk kell lennie. Végül, de nem utolsósorban: minél több és minél többféle alkalmas anyagot kell beszereznünk. Az anyagnak nagyon lényeges motiváló szerepe van. Sokszor maga az anyag szólítja fel a felnőttet, a gyereket egyaránt arra, hogy csináljanak belőle valamit.

Az óvónő játékidőben bármikor kezdeményezhet barkácsolást, és engedheti a gyerekeket kedvük szerint barkácsolni. Ennek különböző formái lehetnek. Letehetünk a barkácsoló asztalra valamilyen anyagot, olyat, amivel a gyerekek eddig még nem dolgoztak, valamint szerszámokat a megmunkálásához. Például puha, színes dróthulladékot (telefondrót-hulladékhoz néha hozzá lehet jutni) és tompa ollókat. Megmutatjuk, hogyan kell a drótot vágni, hajlítani, majd szólunk a gyerekeknek, hogy próbáljanak kedvük szerint érdekes alakokat formálni. Azután fantáziájukra bízunk, hogyan folytassák a barkácsolást és mit készítsenek belőle.

Bevihetünk általunk készített hurkapálca bábúkat és kellékeket. Megmutatjuk a készítés lépéseit, és a gyerekek tetszés szerint válogatva az anyagok között csinálhatják meg saját bábujukat. Bevihetünk simára csiszolt fadarabokat, nagy szegeket és kis könnyű kalapácsokat. Megmutatjuk a szögbeverés technikáját, és felszólítjuk a gyerekeket arra, hogy úgy verjék be a szögeket a fába, hogy érdekes

képet kapjanak. Természetesen közben segítünk, de mindig csak annyit, amennyi feltétlenül szükséges ahhoz, hogy a gyerekek dolgozhassanak. Ez igen fontos számukra (Méhes, 1982, 65-66.).

Sokszor a gyerek spontán kezdeményezéséből jönnek létre a legjobb barkácmunkák. Kitűnő példája ez annak, hogy a véletlenül talált anyag hogyan késztet barkácsolásra, majd további játékra; és arra is, hogy az óvónő miként nyújt úgy segítséget, hogy a gyerekek maguk tudjanak valamit megcsinálni.

Az anyag azonban csak akkor késztet játékra, ha valamilyen élmény emlékét ébreszti fel a gyerekekben. Érdekes, hogy néha milyen kevés hasonlóság elegendő ahhoz, hogy a gyermeki fantázia meginduljon. (Példánkban egy kis barkácsolás a tejfőlös pohárból telefonkagylót,,varázsolt".)

Gyakoribb azonban az, hogy előbb alakul ki a szerepjáték, és a kellékek hiánya miatt kezdenek el barkácsolni a gyerekek. De az bizonyos, ez akkor lehetséges, ha az óvoda légköre kreatív, továbbá, a felhasználható tárgyak a helyszínen vannak. Sokszor éppen a jól előkészített és a közösen kigondolt barkácsolásból születnek maradandó munkák. Az ünnepélyek előkészületei adhatnak ehhez jó alkalmat (Méhes, 1982, 67.).

A barkácsolás legfontosabb pedagógiai értékei az alábbiakban kerülnek bemutatásra. Ha a barkácsolás szokássá válik, akkor már óvodáskorban kialakulhat a gyerekekben az a gyakorlat, hogy ha elromlik valami, megjavítjuk, ha valamire szükségünk van, előállítjuk. Ha a gyerekek tudnak barkácsolni, nagyon sok sikerélményük lesz, s az örömmel egyidejűleg nő önbizalmuk, öntudatuk is. Ezt még fokozza az, ha az óvónőtől is kapnak valamilyen komoly feladatot, például: javítsák meg az autó kerekét vagy a szék lábát. A gyerek azt tapasztalja, hogy megbíznak benne, tudják, hogy ő erre képes.

Társas kapcsolatok keletkeznek, erősödnek a közös barkácsolás közben. Sok lehetőség adódik az együtt játszásra, az együttműködésre, a kölcsönös segítségnyújtásra. Mindez persze az óvónő céltudatos pedagógiai munkájának függvénye.

Fontosnak tartanám, ha minden korcsoportban bevezetnék a barkácsolást kezdeményezés formájában, minden megkötöttség és kötelező jelleg nélkül. Nem

írnám elő, hogy hetenként hányszor és mennyit barkácsoljanak. Adnék az óvónőknek egy kerettervet vagy tervjavaslatot, amely a különböző korcsoportok számára gazdag anyagot tartalmazna, és tetszés szerint válogathatnának belőle, ami nagyon megkönnyítené munkájukat.

Az intenzívebb és gyakoribb barkácsolás kisebb csoportokban segítené a gyerekek környezetből adódó különbségei csökkentését. Tény, hogy azok a gyerekek ügyesebbek, aktívabbak, akiknek a szülei szerelnek, barkácsolnak. Előfordulhat, hogy azok a gyerekek is sikerélményhez juthatnak, akiknek ebben kevésbé van részük. Azokat a gyerekeket is igyekezzünk azonban időnként bevonni, akik idegenkednek a tevékenységtől. Az értelmiségi szülők gyerekei e tekintetben általában hátrányos helyzetben vannak, nekik kevésbé van alkalmuk otthon ilyet látni. A különlegesen jó kézügyességű gyerekek számára pedig átlagon felüli képességeik kibontakozása válik a barkácsolás révén lehetővé, s ez fejlődésükre is feltétlenül kedvezően hat (Méhes, 1982, 68-69.).

I.3. Kézimunka és barkácsolás anyagai az óvodában.

A teljesség igénye nélkül megkíséréljük felsorolni, milyen anyagokat használnak óvodáinkban jelenleg, és mi mindent készítenek belőle. Talán többen kapnak ebből olyan ötleteket, amit érdemesnek találnak követni.

Papírféleségek

A papírt kiscsoportban tépegetik, és ebből nagyon szép képeket készítenek. Nagy felületen esetleg nagy mozaikképeket ragasztanak, közös munkával. Az óvónő által előre kikészített dobozokat vagy sík bábukat ragasztással befedhetik. Egyszerűbb játékok, tárgyak hajtogatását már kiscsoportosok is megtanulják. (Ezeket különféle játékokban fel is tudják használni.) Ilyenek például a repülő, a zászló, a csákó, a sótartó. Tépegetéssel a babaszobában felhasználható térítőt, falvédőt, sőt érdekes alakokat is készíthetnek. A nagyobbak bonyolult hajtogatásokat tudnak csinálni, és örömük telik benne.

Dobozok, műanyag flakonok

Polcok, járművek, autó, repülő, rakéta, bababútorok, állatok, postaláda, gáztűzhely, mosógép, tévé, hűtőgép stb. készülnek belőlük. Sok esetben ezeket más anyagokkal

kombinálják, például az állatok fülét, szemét stb, előre kivágott textil vagy bőrhulladék felragasztásával készítik el. Műanyag flakonból nagyon szép bábfigurákat, babaedényeket, telefont, virágtartót; flakonok kupakjából ujjbábokat lehet csinálni.

Gyurma, hurkapálcika, fogpiszkáló, szívószál

Állatkákat (pl. sündisznót), virágoskertet, emberkéket, bábukat lehet készíteni papír, rongy vagy fonal kiegészítésével.

Fahulladékok, lécek, deszkadarabok. (Ezeket a gyerekek méreteinek megfelelően készítjük elő, esetleg szülők segítségével.) Kocsik, jelzőtáblák, tányérok, köcsögtartók készülhetnek belőlük, és még sok egyébre is felhasználja a gyermeki fantázia.

Vatta, textil- és bőrhulladék, egyéb maradékok

Vattából már a kicsik is boldogan készítenek pihét, szakállat a Télapónak, a textilhulladékokból babaruhát, a bábuknak ruhát, műanyag flakon bábuknak fület, száját stb.

Termények

Krumpliból lehet állatokat, például kutyát készíteni, aminek a szeme, az orra bőrből van, a lába gyufaszálakból; sündisznót (két szeme fekete fejű gyufa, tüskéi fogvájók). Karalábéból pulykát (a lába hurkapálca, a feje kisebb karalábé, a tolla a karalábé levele, a csőre és a taraja piros bőr). Hagymából hagymácskát" készíthetnek (a feje hagyma, a szeme két gyufafej, a szája piros textil, hajába a hagyma gyökeréből kerül szalag, ruhája fehér papírszalvéta). Kukoricából létra készülhet (két kukoricacső közé hurkapálcikákat teszünk); szánkó (két csutka vízszintesen, kettő a tetején, keresztbe összeszögelve); olvasólámpa (műanyag huzalból tartó, a végén két cm-es kukoricacsutka-darabokkal, a lába szintén műanyag huzal). Pad is készülhet kukoricacsutkából hurkapálca lábbal. Egeret, csigát, kecskét is láttam már ebből az anyagból. Nagyon kedves bubák készülhetnek csutkából, ezzel nagyon szeretnek a gyerekek játszani, jobban, mint a boltban drága pénzért vásároltakkal. Jól használható még a makk (emberkékhöz), a dió, a mákgubó, a borsó, a bab, a vadgesztenye és a különféle magvak (Méhes, 1982, 70-71.).

I.4. Az óvodások kézműves és munka jellegű tevékenységei

A néphagyományőrző szemlélet tevékenységei gazdagítják a gyerek kézimunka végzési lehetőségeit. A természet közelsége által, természetes anyagok használata során, a rendszeresen visszatérő munkálatok ráébresztik a gyereket arra, hogy az emberi élet velejárója egy-egy adott cselekvéssor. A gyerek utánzási vágyából fakad, hogy a környezetében látott felnőtt munkafolyamatokat játéka során utánozza le. A hiányzó eszköz nem akadály számára, a cselekvésben mindenáron ki akarja magát próbálni. A gyerek a gyerekméretű, valósághű eszközökkel is "mintha" cselekvést végez, játszik. Ez a fajta cselekvés, ha rendszeresen megjelenik, valamint az egyén és a környezet, közösség javát szolgálja, munkajellegű tevékenységgé válik. Mozgatója a gyerek aktivitási vágya és a felnőtt megerősítő, dicsérő értékelése (Báron, 1990:108-110).

Az óvodapedagógus a munka jellegű tevékenységek példát mutat a gyerekeknek, a munkatársainak és a szülőknek is. Figyelembe kell, vegye a gyermekek fejlettségi szintjét, a teherbírásukat, az önpróbálkozás mellett a munkafogásokat is megmutatja. A tevékenységek során az adott helyzetnek megfelelő beszélgetéssel ösztönözheti a gyermeket a felnőttel való közös munkára, az önállóságra. Figyelemmel kíséri, hogy a tevékenységek során a hogyan törekszik a gyermek az önállóságra. A gyermekkel megismerteti az emberek munkaeszközeit, konkrét, reális, a gyermek számára fejlesztő értékelést biztosít a munka végén (Báron, 1990, 108-110).

A harmadik életév végére kialakul a gyermekek esztétikai érzéke. Esztétikai érzelmek keletkeznek bennük, amikor észlelik a zenei ritmust, a színek játékát, az érzelmi képzeletbeli memória kialakulását. A gyermek képes elsajátítani az alapvető színeket és árnyalatait. Létrejöttek a környező világhoz való esztétikai hozzáállásának előfeltételei. Az óvónő néprajzi ismerteken túl jó, ha ismeri a természetes anyagokat és az azokkal kapcsolatos különböző munkatechnikákat. Középső csoportban meg kell tanulniuk megrajzolni egy mintát függőleges és vízszintes ecsetvonásokkal a felület szélén

Tuskaparás: alapozzunk papírt zsír- vagy viaszkrétával. Ez után le kell festeni tussal, száradás után kaparjuk bele a díszítő motívumot. Az alapozáshoz több színt is lehet alkalmazni. Ehhez a díszítésmódhoz szabályos, lendületes vonalvezetés szükséges.

Rendszeresen készíthetünk ujj-, tenyér- és talpnyomatokat. Nyomatkészítés közben a gyerekek találkoznak különböző állagú festékekkel és habokkal. Megélik a nyomhagyás élményét.

Krumplinyomat: A kettévágott burgonya sima felületére mintákat vágunk, majd temperával befestjük és rányomkodjuk a papírra.

Levélnyomat: fantázia-variációk fa, állat-, virágformákból, tehát amivel sordízt. felület díszítést hozhatunk létre valamilyen tárgyon.

Dugónyomda: Őszi fa- az óriás papírra festett fa ágait színes levelek töltik meg, ha a gyerekek sűrűn egymás mellé teszik a színeket. Ha egymásra érnek a nyomok az sem gond, hisz akkor egy új szín alakul.

Szivacsnyomda. A technika sokkal finomabb, lassúbb és gyengédebb mozdulatokat kíván, mint az előző. Itt a szivacs puhasága miatt csúszik a festéken és gyakran a papíron is.

Monotípiá: sűrű temperával vagy üvegfestékekkel fessük be az üveglapot, fémlepet. Alkalmas eszközzel kaparjuk bele a díszítést, majd nyomjuk át szívópapírra. Több színt, formát is alkalmazhatunk.

Szövés, fonás: Szükség van egy fahengerre, melynek az egyik oldalán 1 cm magas fülek vannak. Lehet 2-4 fül is rajta. A henger bodzafából készülhet. Az óvodás gyerekekkel először az egyszerűbb, kétfülű hengert használjuk. A madzagszövésével sok minden készülhet, pl. övek, fejpántok, tarisznyszerűek stb.

Pókfonás készítése: Itt középről kifelé haladva fonunk. Az egyik hurkapálcán kezdjük el. Először rácsvarjuk, s a fonalat átvezetjük a mellette lévő pálcára, ahol újra először rátekerjük a fonalat és haladunk tovább a többi pálcán ugyanúgy, amíg a fonást befejezzük. A fonás végén a fonalat a hurkapálcához kötjük. A gyerekek feladata a fonás. A hosszúsága, nagysága változó lehet a gyerekek igénye és türelme szerint. Lesz olyan, aki csak egy színnel dolgozik, de olyan is, aki többszínű fonalat használ.

II. KÜLÖNFÉLE ANYAGOK ALKALMAZÁSA AZ ÓVODAI KÉZMŰVES TEVÉKENYSÉGBEN

Az óvodákban számos különféle alapanyagot használnak a gyerekek a kézügyesség fejlődésének támogatására és számos tanulási cél elérésére. Egyaránt alkalmazhatunk természetes, vagy szintetikus anyagokat. Leginkább a természetes anyagokat érdemes alkalmazni, hiszen ezeket könnyebb beszerezni, és a megmunkálásuk is viszonylag egyszerű, néha eszközigényük is csekély. A szintetikus anyagok is számos lehetőséget biztosítanak az ötletes felhasználásra, azonban számba kell venni környezetvédelmi szempontok szerepét is. A következőkben ezen alapanyagok néhány fajtájával ismerkedhetünk meg.

II.1. Képlékeny anyagok alkalmazása az óvodában.

A képlékeny anyagok gyakran jelennek meg az óvodában ugyan is ezek olyan anyagok, amelyek könnyen gyúrhatóak, könnyen alakíthatóak és formázhatóak. A képlékeny anyagoknak, külső erő hatására, megváltozik az alakjuk. Ilyen pld. az agyag, a só-liszt gyurma vagy a puha fémek.

Képlékeny anyagok megmunkálásának lehetőségei:

Papír megmunkálása

A papírral végzett tépéses és vágásos feladatok nem csupán a kéz finommozgásait fejlesztik, hanem hozzájárulnak a gyermekek foltszerű látásmódjának kialakításához is. A gyermekek ezekkel a technikákkal különféle formákat hozhatnak létre, miközben megtapasztalják az anyagok alakíthatóságát.

A papírhajtogatás is fejleszti az óvodáskorú gyermekek kézügyességét. A hajtogatás során a gyerekek megismerik a „közép”, „szél”, „jobb és bal oldal”, „teteje, alja”, valamint az élek és fedések fogalmát, és gyakorolják a pontosságot és illesztést (Báron-Juhász-Zsáky, 1978, 174.).

Dombormű (relief) készítése

A dombormű elkészítéséhez agyaglapot készítünk. Ezután a jobb kéz hüvelyk- és mutatóujjával apró csipkedő mozdulatokat végzünk, így kiemelkedő felületeket

alakítva ki. Az így előkészített agyaglapra hurkákából formált elemeket dolgozunk rá, amelyek díszítő vagy képi elemeket alkotnak.

Lenyomatok készítése

A frissen simított agyaglapba különféle természetes anyagokat – például virágokat, kagylókat, csigákat, tobozokat – nyomunk bele. A gyermekek saját kezüket, ujjukat is felhasználhatják lenyomatkészítésre. A tárgyakat mindig a még puha agyagba kell nyomni, majd óvatosan eltávolítani

Emberalak megformálása

Az emberfigura elkészítéséhez először egy gömböt formálunk agyagból, majd hengert sodrunk belőle. A hengert állítva az alsó harmadtól felfelé haladva alakítjuk ki a fejrészt az anyag összenyomásával. A karokat három ujjal – a hüvelyk-, mutató- és középső ujjal – történő kihúzással formázzuk. A lábat az alsó részből vágással különítjük el. Az arcot és a hajat karcolással díszíthetjük, de gyöngyökkel is kiegészíthetjük a figurát.

Üres emberalak agyaghurkából: 1-1 cm átmérőjű agyaghurkákat sodrunk. A leghosszabb hurkából alapként egy kört formázunk, erre kerülnek az egyre rövidülő hurkák. A fejet külön agyagtömbből mintázzuk. Az arc részleteit (szem, száj) karcolással, az orrot és a hajat kicsípéssel alakítjuk ki. Az elemeket agyagpéppel rögzítjük, ezáltal erősebb és tartósabb szerkezetet kapunk. Ezzel a technikával mesefigurák – például koronás királynő vagy subás pásztor – is megformálhatók.

Állatfigurák mintázása

Az állatok testének részeit, mint például a lábakat és a farkat, kihúzásos technikával formáljuk. A füleket kicsípéssel készítjük el. A részletek – például a szőr, szemek, száj – belekarcolással is megjeleníthetők. Kiegészítő eszközök használata is lehetséges.

Lenyomatok készítése

A kész agyaglapba különböző virágokat, tobozokat, kagylókat, csigákat nyomunk, de a gyermekek használhatják erre a célra az ujjukat, a tenyerüket is. A különböző anyagokat, tárgyakat mindig a frissen készített agyagba nyomjuk, majd eltávolítjuk.

Kisebb edények, vázák készítése

A vázák, tálak kialakítását egy agyaggolyóval kezdjük, melybe a hüvelykujjunkkal mélyedést nyomunk. Ezután spirálos mozdulatokkal alakítjuk a falat. A tárgy díszítése történhet karcolással, lenyomattal stb. Az edény alját egy köralakú agyaglapból képezzük, amit csigavonalban feltekerünk. A falat további gyűrűk felhelyezésével építjük tovább, ezek rögzítését agyagpéppel végezzük. A kancsó fülét is hasonló módon rögzítjük, és díszítésként alkalmazhatunk növényi lenyomatokat vagy egyéb technikákat (Bucherna-Faust-Zadravecz, 2005, 86- 89.).

Mintázási eljárások

A gyermekek által használt eszközök gyakran megegyeznek a felnőttekével. Használatukat a gyermekek az egyéni fejlődési ütemüknek megfelelően, fokozatosan tanulják meg. Az agyag kézbevétele, formázása örömet okoz számukra, különösen akkor, amikor saját készítésű tárgy születik belőle. A kezdetekkor gyakran még nincs konkrét elképzelésük arról, mi lesz az agyagból, azonban a képzeletük megindulásával már el is nevezik az alkotásaikat: lehet az egy virág, nap, állat, ember vagy akár egy tál.

A gyerekek elsőként általában a gömbölyítést sajátítják el. Golyókat, labdákat készítenek, amelyekből – felnőtt segítséggel – például lyukasztás után agyagból készült láncot vagy kígyót formálhatnak. Az ilyen golyókból közösen marionettbáb is összeállítható az óvodapedagógussal. Egyik kedvelt alkotás a csigabiga, amelyet tekeréssel és sodrással formálnak. Hasonló technikával készülnek a kígyók, krokodilok is. Szívesen mintáznak továbbá sündisznót és teknőst is. A napot lapítással alakítják ki, emellett gyakran készítenek különféle madarakat is. Az 5–6 éves korosztály már képes változatos állatokat (pl. kutya, cica, ló, tehén) és emberfigurákat is formázni, az eddig felsorolt technikák mindegyikét alkalmazva.

Az égetés szerepe. Ha rendelkezésre áll kemence, érdemes élni a lehetőséggel, és kiégetni a kész munkákat, mivel így azok sokkal tartósabbá válnak. Fontos, hogy csak teljesen kiszáradt agyagtárgyakat szabad kiégetni!

Alapvető agyagformázási technikák

Gömbölyítés: két tenyér között körkörös mozdulatokkal alakítjuk ki a gömbformát.

Sodrás (hengerítés): az asztalra helyezett agyagot nyújtott tenyérrel oda-vissza mozgatva hosszúkás formát hozunk létre.

Szétnyomkodás: a gömbből a hüvelykujj segítségével mélyedést nyomunk, majd körkörös mozdulatokkal vékonyítjuk és magasítjuk az edény oldalát.

Kicsípés: a hüvelyk- és mutatóujj közötti csippentő mozdulattal dolgozunk (például baba orra, haja).

Kihúzás: három ujjal (hüvelyk, mutató, középső) az agyagdarabból húzunk ki részeket (például kar, láb).

Benyomás: hüvelykujjunkkal az agyagtömbbe nyomjuk, a többi ujjunk kívül segít a formázásban.

Lapítás: a levágott agyagtömböt tenyérrel egyenletes vastagságúra ütügetjük. A simaság eléréséhez sodrófa is használható. A kialakított lapot késsel körbevágva szabályos szélű formát hozunk létre (Bucherna-Faust-Zadravec, 2005, 84.).

II.2. Fonal és textildolgozás

A fonalból készült szövetek – így például a vászon, kelme, szövet vagy a kallózott posztó – gyűjtőneve a textil. A fonal alapanyaga származhat juhgyapjából, gyapotból, vagy akár a kender és a len hosszú szárából kinyert rostokból. A magyar paraszti kultúrában a legelterjedtebben a kender és a len szolgált textilalapanyagként. E két növényből készült például az asztalkendő, az abrosz, az ágynemű, törülköző, ing, szoknya, gatyá és kötény is. A textil előállításával kapcsolatos munkák zöme hagyományosan női feladat volt (Kovács, 1993, 34.).

A szövés története egészen az újkőkorig nyúlik vissza, ekkor már ismerték a fonal feszítésére szolgáló agyagsúlyokat is. A fonás két alapvető eszköze – a guzsaly és a gyalogorsó – a mai napig alig változott. A fonal előkészítésekor a szálakat felkötik a guzsalyra, majd az orsó segítségével fonják meg azokat (Nagy-Vidák, 1998, 6.).

Nemezelés

A textildolgozás egyik legrégebbi formája a nemezelés, amely a magyarság hagyományos mesterségei közé tartozik. A nemez alapanyaga a gyapjú, valódi hazájának pedig Közép-Ázsiát tekinthetjük (Nagy-Vidák, 1998, 7.).

A gyermekek által készített nemeztakarók jó példái annak, hogyan vezethetők be a néphagyományba játékos módon (Nagy-Vidák, 2000, 20.).

Gyermekek nemezelési gyakorlata

Labda készítése: A gyapjút kisebb darabokra csipkedjük, majd meleg, erősen szappanos vízzel itatjuk át, ügyelve arra, hogy ne csöpögjön belőle. A gyapjút gömbölyítő mozdulatokkal addig gyúrjuk, míg kemény labdaformát nem kapunk. Ezután színes, vékony gyapjúlapokkal beborítjuk, majd tovább formázzuk. Díszítésként vékony gyapjúsálakat is használhatunk, amelyeket szintén szappanos vízzel simítunk a felületre.

Hímzés

A hímzés a textíliák díszítésének egyik hagyományos technikája. A mintát tű és fonal segítségével varrják a szövetre. A hímzés művészete nemcsak a fonalból kialakított formát, hanem a szövet háttérrel való kapcsolatát is magában foglalja (Fél, 1976, 10-11.).

Szükséges eszközök: merkelőtű, varrótű, hímzőfonal, olló, vászon, kongré.

Óvodában alkalmazott öltéstechnikák:

- keresztöltés
- láncöltés
- laposöltés

A gyerekek varrása, hímzése

A 4–5 éves korosztály először tompa hegyű merkelőtűvel és nagy lyukú zsákvászonon gyakorolhatja a fel-le öltögetést. Ezután következhet a kongré anyag használata, amely lehetőséget nyújt az egyre bonyolultabb öltések kipróbálására. Az 5–6 éves fiúk és lányok már elsajátíthatják a népi hímzés alapvető öltéseit is. Készíthetnek zsebkendőt, kis terítőt, babaruhát vagy a babasarkokba díszpárnát is. A pedagógusnak mindig érdemes megbeszélnie a gyerekekkel, hogyan és milyen színeket használjanak a varrás során (Bucherna-Faust-Zadravec, 2005, 94.).

Madzagszövés

A madzagszövés számos használati tárgy készíthető, mint például övek, fejpántok vagy tarisznyafülek.

Szükséges eszközök:

- falap vagy vágódeszka, amelyen 0,5 cm-es hosszúkás rések és 0,5 cm átmérőjű lyukak találhatók
- közepes vastagságú, színes fonalak

A gyerekek szövési tevékenysége

A szövés során három gyermek is részt vehet egyszerre. Egyikük a derekára kötött madzag segítségével mozgatja a táblát fel-le, a másik átfűzi a fonalat, míg a harmadik a szálakat tenyérrel tömöríti, ütögeti. A szerepeket cserélgethetik, így a munka változatosabbá válik, és nem válik unalmassá számukra (Bucherna-Faust-Zadravec, 2005, 97-99.).

Szövés

A szövés alapja a fonal, amelyet hagyományosan orsóval – jellemzően gyalogorsóval – készítenek. Maga a szövés két, egymásra merőlegesen elhelyezkedő fonalrendszer találkozásából áll (Nagy-Vidák, 1998, 6.).

A hagyományos szövés eszközei:

- szövőszék, szövőkeret
- leverővilla, olló
- felvetőfonal, rongycsíkok (kb. 1 cm szélesek), gyapjúsodrat
- vetélőfa

A szövőszék főbb részei:

- henger
- nyüst
- vaspálca, amelyen fordul a felvető szál
- vetélőfa

Leverővilla: a szövés során a beszótt csíkokat ezzel ütögetjük lefelé. Kisebb munkáknál akár régi, vasból készült étkezővillák is alkalmasak erre a célra.

Vetélőfa: erre tekerjük fel a szövéshez használt rongycsíkokat, mégpedig nyolcas formájában. Érdekes több vetélőfával dolgozni, így a különböző színű anyagokat könnyebben váltogathatjuk (Bucherna-Faust-Zadravec, 2005, 101.).

Virágszőnyeg készítése

Különféle virágok és növények gyűjtésével – például séták, kirándulások során – a gyermekek természetes anyagokból készíthetnek virágszőnyeget. A szövéshez

spárgából vagy erősebb fonalból kialakított felvetést használunk, amelyet az óvoda udvarán elhelyezett szövőkeretre feszítünk fel. A gyerekek a virágszálakat, leveleket, füveket váltakozó mozdulatokkal fűzik át a szálak között, majd ujjakkal enyhén lenyomkodják. A szárított virágszőnyeg esztétikus, dekoratív dísze lehet a csoportszobának (Bucherna-Faust-Zadravecz, 2005,100.).

II.3. Természetes anyagok megmunkálása.

A növények színgazdagsága, formavilága és változatossága ösztönzően hat a gyermekekre. Játék közben fantáziájuk segítségével szívesen használnak fel növényi részeket – virágokat, terméseket, leveleket, szárakat – saját készítésű eszközök vagy díszek alkotására. Az óvodapedagógus feladata, hogy ebben támogassa őket, egyénre szabott segítséget nyújtva.

Termések felhasználása

Különböző növényi termések felfűzésével egyszerű ékszerek (nyaklánc, karkötő, koszorú) készíthetők. A ragadós muhar kalásza például hasonló módon felhasználható, mint a bogáncs: összeillesztve különféle tárgyakat lehet formázni, amelyek a gyermeki játék részévé válhatnak (Bucherna-Faust-Zadravecz, 2005, 105.).

-Napraforgóból készült játék

Őszi vagy téli udvari játék során a gyerekek a levelektől megtisztított, száraz napraforgót használhatják játékeszközként. A szár és a tányér egyben marad, így például lovaglást, lovacsázást szimbolizálhat.

-Zöldségbábok

Betakarítási időszakban a különféle zöldségfélék formavilága alkalmas bábkészítésre. A gyerekek – pedagógusi irányítással vagy önállóan – készíthetnek bábokat burgonyából, karalábéból, répából vagy akár káposztából is.

Kukoricából készült játékok

A kisebb gyermekek szívesen morzsolják a kukoricát, míg az idősebbek már bonyolultabb eszközöket is készíthetnek a csutka, csuhé vagy kóc felhasználásával. A csuhét nedvesítéssel előkészítik, majd hajtogatással, fonással, kötözéssel bábokat, figurákat formálnak belőle (Bucherna-Faust-Zadravecz, 2005, 106- 108.).

Gyékényből készült játékok

A gyékényt nyáron (júniusban) gyűjtik, majd szárítás után ősztől beltéri játékhhoz használható. Hajlítással, tekeréssel, kötözéssel, illetve hármass fonás alkalmazásával egyszerű bábokat, figurákat készítenek a gyermekek.

Vesszőfonások

Fonásra alkalmas minden hajlékony, rugalmas szárú növény. A legismertebb a fűz, de például a mogyoróvessző is jól alakítható. Az óvoda környezetében található anyagokat a gyerekekkel együtt is gyűjthetjük, majd közösen készíthetünk belőlük apróbb játékokat.

Gyermekek által használt zeneeszközök

A hangszerek elkészítése az óvodapedagógus feladata, amit a gyerekek is megfigyelhetnek. A zeneeszközöket a gyermekek főként a játék során, aktív használat közben ismerik meg.

Csutkamuzsika

Körülbelül 15–20 cm hosszú kukoricaszárból készül. A kukoricaszár bemélyedő oldalán két szálát hasítunk le, amelyeket két vessződarabbal feszítünk meg. A hangszer vonója hasonló módon (Bucherna- Faust-Zadravecz, 2005, 111-113.).

Dióhéjból készített ciripelő

A dióhéjat félbevágjuk, az egyik feléből kivájjuk a belsejét. Ezután egy pálcát kötözünk bele, amit mozgatva ciripelő hangot kelt a dióhéj.

Szalmasípok

A síp a szalma két íze közötti részből készül. Egyik végén meghagyjuk az ízt, a másikat közvetlenül mellette levágjuk. A megmaradt részt átvágjuk, a másik oldalon pedig bevágással alakítjuk ki a síprést.

Fűzfa síp

Tavasszal, amikor a fák nedvkeringése elindul, akkor készíthető. A fűzfa héját lehántjuk, egyik végét sípszerűen megfaragjuk, szelep kerül bele, amelynek végén újabb bevágás történik a hangképzés érdekében. Az alsó végét a levágott ágrész zárja le.

Csutkababa

Az óvodában őszi-téli időszak népszerű kézműves tevékenysége a csutkababakészítés. Alapanyagai: kukoricacsutka, ragasztó, színes és fehér rongyok, valamint tű, cérna, olló.

A baba feje a csutka vastagabbik végéből formálható, amit textillel alakítunk ki. Az arc elemeit – szem, száj – textiltől kivágva, felvarrva készítjük el. A karokat vékonyabb csutkából vagy más természetes anyagból formázzuk, a ruházatot pedig kézzel varrt ruhadarabok alkotják. Más változatban a baba készülhet csuhéból, napraforgószárból, fából, vagy akár botból is. (Bucherna- Faust-Zadravecz, 2005, 114-116.).

III. A GYERMEK FEJLŐDÉSI SZAKASZAI, KÉZÜGYESSÉG FEJLESZTÉSE

A fejlődés olyan, a születéstől a halálig tartó folyamat, melynek során az ember megtanul különböző közösségekben élni és különböző tevékenységeket végezni. Közben tudatára ébred saját erejének és korlátainak, vagyis megismeri önmagát. A következő szakaszokra osztjuk életkor szerint a fejlődést: a csecsemő kor (0-1 év), kisgyermekkor (1-3), óvodáskor (3-7), kisiskoláskor (7-12), és a serdülőkor (12-18). A gyermek életében folyamatos változás és fejlődés van jelen. A gyermek saját öntevékenysége, tanulása, gyakorlása révén fejlődik. Ezeket a hatásokat a környezete irányítja. Jellemző a fejlődési szakaszokra, hogy egymásból következnek, ezért kölcsönhatásban állnak egymással, és időbeni egymásutánosságuk is megfigyelhető. A Fejlődési folyamatok szakaszosak, ezért kihagyni, átugrani nem lehet. Részben fokozatosan, részben ugrásszerűen megy végbe a fejlődés. Kisgyermekkorra (1-3 év) jellemző az érzelemvezéreltség, és az én központú világnézet. Mozgása fokozatosan ügyesedik, eszközöket használ. Önállósága fokozódik, és megjelenik a dackorszak. Óvodáskor (3-6/7 éves korig) ebben a korszakban jellemző, hogy a gyermek önállósága egyre jobban kibontakozik. Az önkontroll fokozatosan fejlődik, és a társas kapcsolatok ugrásszerű fejlődése is megfigyelhető. Az iskolaérettség feltételei, hogy tudja késleltetni a vágyai kielégítését, képes legyen egy adott feladatra koncentrálni. Az óvoda mellett a család is nagyon fontos szerepet tölt be ebben az életkorban és a fejlődési szakaszban. (Feuer, 2000, 11-15.)

III.1. A mozgásfejlődés szakaszai.

Ahogy a gyermek elkezdi érzékelni és értelmezni a környezetét, párhuzamosan fejlődik a mozgása is. Noha a gyerekek fejlődési üteme eltérhet egymástól, mindannyian egyéni, de meghatározott utat járnak be. A morfológiai (testfelépítésbeli) és funkcionális (működésbeli) változások alapján jól elkülöníthetők azok az életkori szakaszok, amelyek fordulópontként jelennek meg az ember fejlődése során (Dobay, 2000).

A mozgás fejlődés legfontosabb jellemzői a következők:

- Születéstől 3 hónapos korig: céltalan és önkéntelen mozgások kialakulásának időszaka.
- 3 hónapos kortól 14 hónapig: az első összehangolt mozgások kialakulásának időszaka.
- 14 hónapos kortól 3.5 éves korig: az alapvető mozgásformák elsajátításának időszaka.
- 3. 5 éves kortól 7-7.5 éves korig: az alapvető mozgásformák gyors fejlesztésének és a mozgáskombinációk kialakításának időszaka.
- 7-7, 5 éves kortól 9-10 éves korig: a tanulási és mozgás képességek gyors javulásának ideje.
- Lányok - 9-10 évtől 11-12 évig: Fiúk 9-10 évtől 12,5-13,5 évig: a mozgástanulás legaktívabb szakasza (Farmosi, 1999).

A mozgásfejlődés már a magzati élet során megkezdődik, és a születés után is folyamatosan alakul. A csecsemők eleinte csak reflexszerű, akaratlan mozgásokat végeznek – ezek többnyire védelmi célokat szolgálnak, kivéve a táplálkozással kapcsolatos reflexeket. A tudatosabb, célirányos mozdulatok 3-4 hónapos kortól kezdenek kialakulni, amikor a baba például már próbál megszabadulni egy kellemetlen ingertől. Ebben az időszakban az akaratlagos mozgások fokozatosan veszik át a reflexmozgások helyét (Kabainé- Kemény, 1961).

A 4–6 hónapos gyermeknél már megfigyelhető a két kéz összehangolt használata, például amikor megüt egy játékot – ez már valamiféle érzékelési és feldolgozási folyamat jele. A térérzékelés fejlődése a helyváltoztatással, mint például a kúszás és mászás megkezdésével történik, nagyjából 6–8 hónapos korban. Ez kiterjeszti a gyermek érzékszervi tapasztalatait, mivel új információkat szerez a tárgyak formájáról, méretéről, elhelyezkedéséről és saját testéről.

A 0–3 éves korosztályban nagyon intenzív fejlődés zajlik az érzékelés (látás, hallás), beszédképesség és mozgás területén. A mozgások egyre pontosabbá, összetettebbé és önállóbbá válnak.

A 3–7 éves korosztály (óvodáskor) kulcsfontosságú a szenzomotoros képességek fejlesztése szempontjából. Ebben az életkorban a gyermekek szinte

folyamatosan mozgásban vannak – másznak, futnak, ugrálnak, hintáznak, és játszanak –, miközben saját képességeik határait próbálgatják.

Hatéves kor környékén megtörténik az első nagyobb testi átalakulás: a gyermek megnyúlik, teste karcsúbbá válik, izmai és csontjai fejlődnek, bár még sok a porc. A gerincoszlop rugalmassága miatt különösen fontos a megfelelő izomerősítés (Farmosi, 1999).

Az iskoláskor kezdetéhez közeledve nagymértékben fejlődik az egyensúlyérzék, így ekkor célszerű bevezetni a csapatjátékokat (fogócska, kidobós, stb.). Később kisiskolás években kialakul a ritmusérzék. A gyermekeknek természetes szükséglete a mozgás, így fontos, hogy ezt ne korlátozzuk, hanem biztosítsunk számukra elegendő teret a kibontakozáshoz (Gál, 2004).

A 4–7 éves életkor a mozgásformák gyors fejlődésének és az első összetettebb mozgáskombinációk megjelenésének időszaka. Ebben a szakaszban két kiemelkedően fontos, egymáshoz hasonló jelentőségű esemény történik a legtöbb gyermek életében: 3–4 évesen óvodába kezdenek járni, majd 6–7 évesen iskolába lépnek. Ez a váltás – az egyéni foglalkoztatásról a közösségi tanulási környezetbe történő áttérés – kulcsszerepet játszik abban, hogy a gyermek először tapasztaljon meg rendszeres, strukturált testnevelést, melynek színvonala hosszú távon befolyásolja motorikus fejlődését. Ebben az időszakban a mozgásfejlődést leginkább a korábban elsajátított mozgásformák finomodása és az első mozgáskombinációk kialakulása jellemzi. A fejlődés három fő irányban halad: javul a mozdulatok végrehajtásának hatékonysága, nő a kivitelezés minősége és pontossága, valamint bővül a mozgások kombinálásának képessége. A gyermekek egyre többféle helyzetben képesek alkalmazni ugyanazokat a mozdulatokat, különböző módon összekapcsolva őket. Ilyen például a járás és futás ötvözése mászással, valamint a tolás és cipelés beépítése ezekbe a mozgássorozatokba. Hat-hét éves korra a gyermekek már 3–5 elemből álló mozgássorozatokot is végre tudnak hajtani, bár ezek többnyire lineárisan egymás után következő elemekből állnak.

A mozgáskoordináció fejlődésében különösen fontos szerepet játszik a motoros tanulás, a mozgásirányítás képessége, valamint az érzékelés és egyensúlyi funkciók

finomodása. A gyermekek nagyfokú mozgásigénye ekkorra már célirányossá, törekvővé válik, és egyre kitartóbban hajtják végre a feladatokat. A nemek közötti különbségek is érzékelhetők: a fiúk általában intenzívebben, hosszabban mozognak, nagyobb erőbedobással, és gyakrabban törekednek a teljesítményre. A lányok viszont jellemzően mérsékeltébb intenzitással mozognak, és több pihenőt igényelnek a fizikai aktivitás során. A 3–4 éves gyermekek mozgása még kismértékben emlékeztet a kisgyermekek mozgására, de az 5–6 éves kor elérésével jelentősebb fejlődési ugrás történik (Gaál, 2010).

A mozgásfejlesztés célja ebben a korban, hogy különféle alapmozgásformákat és motorikus képességeket fejlesszünk, mint például a járás, rúgás, futás, dobás, ugrás, elkapás, ütés. Emellett hangsúlyt kap a fizikai állóképesség és a mozgáskoordináció fejlesztése is.

Az emberi mozgás fejlesztése olyan összetett és specializált mozgásformákat is magába foglal, amelyek az atlétikai képzésben, a foglalkozási gyakorlatban vagy a katonai kiképzésben fordulnak elő (Makszin, 2002).

Az óvodás korosztályban a mászás az egyik legkedveltebb mozgásforma, amely gyakran járással vagy futással kombinálva jelenik meg. A mozgásminőség javítása fokozza a teljesítményt, és ez csak akkor válik érezhetővé, amikor a gyermek eléri az 5–7 éves kort – ebben az időszakban jelentős javulás figyelhető meg a járás kivitelezésében. Ekkor szűnik meg a kisgyermekekre jellemző „totyogós” járásforma, és a futás is fejlődik a lépéshossz növekedése és az ütem lassulása révén. A négyéves gyermekek körülbelül 30%-a már jó koordinációval képes futni.

Az ugrás fejlődése szorosan összefügg a gyakorlás mennyiségével és minőségével – megfelelő mozgásprogram mellett 5–6 éves korra jelentős előrelépés tapasztalható ezen a területen. A dobómozdulatok és technika fejlődése négyéves korban még csekély, a mozdulatok többsége egykezes felső dobás, amelyben a kar játssza a főszerepet, miközben a törzs mozgása még kevésbé kapcsolódik be a kivitelezésbe. Öt éves kortól kezdve főként a fiúknál figyelhető meg a dobás készségének gyorsabb fejlődése, míg a lányok ezen a területen általában lassabban fejlődnek.

A gyermekkor során továbbá fejlődnek az olyan mozgásformák is, mint a húzás, tolás, függeszkedés, pörgés, gurulás, tárgyak hordozása, és egyensúlyozás. Azok a gyerekek, akik rendszeres edzésben részesülnek, már óvodás korban elsajátíthatják például a műkorcsolyázás, úszás, görkorcsolyázás vagy sísülés alaptechnikáit, illetve bevezetést kaphatnak a gimnasztika akrobatikus elemeibe is (Király–Szakály, 2011).

III.2. Mozgásfejlődés és a motorikus képességek fejlesztése óvodáskorban.

A mozgásfejlődés az emberi fejlődés egyik alapvető, elengedhetetlen folyamata. A gyermek születésétől körülbelül hét éves koráig intenzív fejlődésen megy keresztül a mozgásszervrendszere és az érzékelési funkciói. Ahhoz, hogy ez a fejlődés optimálisan végbe menjen, kiemelten fontos, hogy a gyermek minél többféle mozgásélményhez jusson. A 3–4 éves korosztály óvodába kerülése, majd a 6–7 éves korban bekövetkező iskolakezdés új lehetőségeket kínál a strukturált mozgásfejlesztésre, különösen a testnevelési foglalkozások révén, amelyek jelentős hatással vannak a motorikus képességek alakulására.

A mozgásokat két nagyobb csoportra oszthatjuk: nagymozgásokra és finommozgásokra. A nagymozgások a test nagyobb izomcsoportjai által irányított mozgásformákat jelentik – ilyen például a kúszás, mászás, járás, futás vagy ugrás. Ezzel szemben a finommozgások apróbb, precízebb mozdulatokból állnak, melyeket a kisebb izomcsoportok, elsősorban a kéz és az ujjak végeznek. Ezek a mozgások gyakran igényelnek szem-kéz koordinációt is. A finommozgások tipikus példái az írás, rajzolás, gyurmázás, gyöngyfűzés, különféle kézműves tevékenységek vagy a hangszerjáték. Ide sorolható továbbá a palackok kupakjának le- és visszacsavarása, valamint a kulcs behelyezése és elfordítása a zárban (Gaál, 2010).

A kéz kiemelkedő szerepet játszik a finommozgásokban, amit részben a hüvelykujj sajátos anatómiai elhelyezkedése és funkciója is lehetővé tesz. Az óvodáskorban a mozgásfejlesztés egyik fő célja, hogy megőrizze a gyermek természetes mozgáskedvét, és pozitív viszonyt alakítson ki a mozgás iránt. A

mozgáskészségek megfelelő szintű kialakulását csak rendszeres gyakorlással lehet elérni.

Fontos kiemelni, hogy az óvodáskorban a mozgás nem csupán fizikai fejlődést jelent, hanem a szociális képességek kialakulásának egyik eszköze is. A gyermek személyiségfejlődése szoros összefüggésben áll a mozgás alakulásával, hiszen a mozgás sokféle tevékenységen keresztül az óvodai élet egészét áthatja. Nemcsak a testnevelésben, hanem a szabad játékok során, a környezeti nevelésben, az esztétikai tevékenységekben és a gondozási feladatokban is jelen van. A mozgás tehát nemcsak a térbeli tájékozódás eszköze, hanem a pszichés fejlődés egyik kulcsfontosságú tényezője is (Némethné, 2018:12).

Farmosi István (1999) rámutat arra, hogy a finomabb szem-kéz koordináció, amely alapja a tárgyak megfelelő kezelésének, csak a már kialakult, erősebb szem-kéz koordinációra épülhet. Ennek alapján elmondható, hogy a nagyobb, alapvető mozgásformák elsajátítása elengedhetetlen feltétele a finomabb motoros mintázatok kialakulásának (Farmosi, 1999: 47).

A mozgásformák tudatos, helyes elsajátítása és gyakorlása kulcsfontosságú az iskolai beválás szempontjából is, mivel ezek képezik az iskolaérettséget meghatározó mozgásfejllettség alapját. A motorikus képességek lényegében azok a testi adottságok, amelyek lehetővé teszik a különféle mozgásos cselekvések megtanulását és végrehajtását. Jelentőségük túlmutat a fizikai teljesítményen: hozzájárulnak a gyermek biológiai éréséhez, pszichológiai tulajdonságainak alakulásához, társas kapcsolataihoz és általános képességfejlődéséhez is (Némethné, 2018:13).

III.3. Kézügyesség fejlesztő technikák

A finommotoros képességek a mindennapi élet számos területén, valamint az iskolai feladatok elvégzésében is nélkülözhetetlenek. Ezeknek a készségeknek a fejlettsége befolyásolja többek között a gyermek játékos tevékenységeit – például az építőkockákkal való játszást, a babák öltöztetését vagy mozgatását –, ugyanakkor az iskolai tanulás, különösen az írás elsajátítása is elképzelhetetlen

megfelelő kézügyesség nélkül. Az önellátáshoz, mint például az öltözködés, evés, fogmosás vagy hajápolás, szintén szükség van jól működő finommozgásokra.

A mozgásfejlődés során a finommozgások elsajátítása és fejlesztése azért is fontos, mert sok olyan, a felnőttek számára természetesnek tűnő cselekvés – például egy tárgy kézbe vétele vagy annak pontos elhelyezése – pontos kéz-szem koordinációt és tudatos mozgásszabályozást igényel a kisgyermektől. A finommotorika és a kézügyesség fejlesztése tehát a gyermek általános fejlődésének szerves részét képezi.

Már az építőkockákkal való játék is kiváló lehetőség a kézügyesség fejlesztésére. A gyermek megtapasztalja, hogy az elemek egymásra helyezése figyelmet és pontosságot kíván, hiszen ellenkező esetben az építmény könnyen összedől. Ezek az apró mozdulatok hozzájárulnak más képességek fejlődéséhez is, amelyek később, akár a felnőtt élet során is hasznosak lehetnek (Király-Szakály, 2011, 47).

A kisgyermeknek nincs szükségük különösebb ösztönzésre a kézügyességük fejlesztéséhez – elegendő, ha lehetőséget és időt biztosítunk számukra a gyakorlásra. A fejlődés megfelelő irányba tereléséhez már egészen korai életkortól fontos bizonyos alapvető szempontokra odafigyelni:

- A kisgyermek szívesen szétszednek tárgyakat vagy borítanak ki játékosdobozokat. Ezek az első finommotorikus tevékenységek közé tartoznak, és szerepet játszanak az agy mozgásirányításért felelős részeinek fejlődésében.
- A nagyobb méretű építőkockák segítenek a gyermeknek megtanulni az elemek pontos egymásra helyezését. Ez a tevékenység egyszerre fejleszti a gondolkodást és a cselekvést összekapcsoló képességeket.
- Az öltözködés, vetkőzés során a gyermeknek koordinálnia kell egész testét, így ezek a mindennapi tevékenységek is hozzájárulnak a finommozgások fejlődéséhez.
- A firkálás, rajzolás már kisgyermekkorban örömet jelenthet a gyermek számára. A zsírkrétával vagy táblakrétával végzett rajzolás nemcsak szórakoztató, hanem az íráskészség alapjait is fejleszti, ezért engedni kell a gyermekeket kibontakozni.

- A gyermek próbálkozzon önállóan is különböző készségfejlesztő játékokkal.
- A homok és a gyurma tapintása, formálása szintén ösztönzi a kézügyesség és a koordináció fejlődését – a homokvárak építése vagy a gyurma formázása mind kiváló fejlesztő tevékenység, ami a gyermekek számára örömet okoz.

A gyermek annál szívesebben gyakorolja a mozdulatokat, minél jobban élvezi az adott tevékenységet. Ezért fontos, hogy a fejlesztés játékos formában történjen. Emellett a megfelelő táplálkozás is elengedhetetlen, hiszen a finommozgások fejlődése szorosan összefügg az agy egészséges működésével. A vasban gazdag, kiegyensúlyozott étrend segíti az idegrendszer érését, amely elengedhetetlen az ügyes kézmozdulatok kialakulásához.

Az óvodáskorhoz közeledve egyre több olyan játék jelenik meg a gyermek életében, amely célzottan segíti a kézügyesség fejlődését:

- Kézműves tevékenységek, ujjfestés: Az ujjakkal történő festés kiváló taktilis élményt nyújt, és intenzíven fejleszti a finommotorikát.
- Zsírkrétás rajzolás, színezés: A zsírkréta alkalmas eszköz a kéz izmainak erősítésére. A különböző típusú kréták – például a kavicskréták – kifejezetten jól illeszkednek a kisgyermekek kezébe.
- Aszfaltkréta használata: A szabadban való rajzolás egyszerre biztosít mozgást és kreatív fejlődést, miközben fejleszti a ceruzafogás előkészítését.
- Gyurmázás: A gyurmázás során fejlesztető sokféleképpen a finommotorikus mozgás, kézügyesség – például sodrás, gömbölyítés, összenyomás, tapasztás –, amelyek elősegítik az ujjak ügyesedését.
- Építő- és kirakós játékok: A finommotoros képességek már korán is fejleszthetők az építőkockákkal, ugyanis már a legkisebbek is képesek az egyszerűbb építőkockák használatára. Később, ahogy ügyesednek, magasabb tornyokat építenek, és megtanulják a stabilitás alapelveit is.
- Formakirakók, formabedobók: Ezekkel a játékokkal is nagyon hamar tudnak játszani a kicsik, még a puzzle játékok előtt. A különböző

alakzatokat formájuk alapján kell a helyükre illeszteni, ez segíti a formafelismerést, az iránytartást és a szem-kéz koordinációt.

- Puzzle: A kirakós játékok nemcsak a gondolkodást, hanem a kéz és az ujjak finommozgásait is fejlesztik, hiszen a darabok megfogása, felcsippentése, elhelyezése, illesztése mind precíz mozdulatokat igényel. Különféle anyagból készülnek puzzle-ek, vannak a nagyobb darabosak, szivacsos verziótól kezdve, az apróbb, akár egészen bonyolult több száz darabosokig (Király-Szakály, 2011, 57).

Mindezek mellett fontos tudatosítani, hogy minden gyermek saját tempóban fejlődik, így tehát egy azon óvodai csoportba járó gyerekek is különböző kézügyességi szinten tartanak. Az óvodai nevelésben ezért alapvető elv a gyermekek egyéni fejlettségi szintjének felmérése, elfogadása és figyelembevétele. A cél nem az azonos szintre hozás, hanem az, hogy minden gyermek a saját lehetőségeihez mérten, a megfelelő foglalkozások segítségével fejlesszük és jusson el az iskolakezdéshez szükséges kézügyességi szintre.

IV. A FINOMMOTORIKUS KÉPESSÉGEK FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEIVEL KAPCSOLATOS KUTATÁS BEMUTATÁSA A P. FRANGEPÁN KATALIN GIMNÁZIUM BEREGSZÁSZI ÓVODÁBAN ÉS A TISZABÖKÉNYI BÖLCSDE ÉS ÓVODÁBAN

Napjainkban egyre nagyobb hangsúlyt fektetnek a készségek és képességek fejlesztésére óvodás korban, mindezt pedig kézműves foglalkozások és indirekt módszerek segítségével igyekeznek megvalósítani. A kézügyességet például a különféle kézműves tevékenységek során fejleszthetjük. Mivel az előző évben is a művészeti- illetve a kézműves tevékenységek szerepével foglalkoztam az évfolyamdolgozat megírásánál, szerettem volna megvizsgálni, hogy hatnak ezek a tevékenységek a kézügyesség fejlődésére.

A kutatásom célja tehát az, hogy bemutassam a kézműves tevékenységek hatását a gyermeki kézügyesség fejlesztésére, valamint az, hogy a tavalyi évben megkezdett óvodai kutatásomat összevegyem az idei eredményekkel. A tavalyi év során az óvodai gyakorlatom idején megfigyeltem egy városi, magán óvodai csoport kézügyességi szintjét és eszközhasználatuk változatosságát, az őszi és a tavaszi időszakban, ezeket hasonlítottam össze és figyelhettem meg milyen mértékű fejlődés figyelhető meg. Szakdolgozatom kutatási részeként hasonló megfigyelést végeztem, viszont ez alkalommal egy állami, falusi óvodában került sor a foglalkozások levezetésére és megfigyelésére. Összehasonlítottam a két óvodában kapott eredményeket. A megfigyeléseket és kísérletet mindegyik helyszínen nagycsoportos óvodás gyerekekkel végeztem el, mind a két csoportban 16 gyerek járt, így összesen 32 gyerekekkel.

IV.1. A kutatás helyszínének és körülményének bemutatása.

Kutatásomat két helyszínen végeztem: a P. Frangepán Katalin Gimnázium beregszászi bázisóvodában és a Tiszabökényi Bölcsőde és Óvodában.

A P. Frangepán Katalin Gimnázium beregszászi bázisóvodában a Mókus csoportban végezhettem a megfigyelésemet, ami egy nagycsoport, 5-6 éves gyerekek járnak ebbe a csoportba. Az óvoda 2021 októberében nyitotta meg kapuit,

az épület tehát új és jól felszerelt. Jelenleg a csoportba 16 gyerek van, ebből 7 fiú, és 9 lány. Vannak helyi, és beutazó gyerekek is.

Az óvodának nagy udvara van, ahol a gyerekeknek bőven akad hely játszani, az udvaron található egy játszótér, ahol négy hinta, két mérleghinta, körhinta, valamint egy csúszda található. A gyerekek számára van egy nagy fedett homokozó, és egy nagy pavilon is, ahol két nagy asztal, és négy lóca található. Itt, ha az idő engedi akár foglalkozást is lehet vezetni. Valamint el lehet bújni a naptól vagy esőtől. Az udvaron több nagy diófa is van, így árnyékos hely is található.

Az óvodának nagy épülete van, ahol minden csoportnak van egy öltöző, tele kis szekrényekkel és lócákkal, hogy kényelmesen tudjanak öltözni a gyerekek, továbbá van külön illemhelyiség: lányoknak, és fiúknak, ahol 3 vécé és 3 mosdó van. Az csoportszobában öt kisasztal van, 4-4 férőhellyel. Itt esznek a gyerekek, valamint a foglalkozások is itt kerülnek levezetésre, ehhez van két tábla is, egy mágneses és egy hagyományos. Itt van kialakítva a zöld sarok is, ahol néhány virág és a gyerekek által ültetett magocskák, pici növények találhatóak. A csoportszoba tágas, így bőven jut hely a játéknak, sok-sok játékkal felszerelt játéksarok. A hálósobában 12 kis emeletes ágy található, ami megfelel a gyerekek méretének, itt található sötétítő is így elég sötét van, így jó nagyokat tudnak pihenni a gyerekek. Az épület kétszintes, de a csoport csak a felső szintet használja. Jelenleg az óvoda kollektíváját 32 személy alkotja.

A Tiszabökenyi Bölcsőde és Óvodában, a megfigyelésemet szintén egy nagycsoportban végezhettem ahová 5-6 éves gyerekek járnak. Az óvoda 2000- es években nyitotta meg kapuit. Jelenleg a csoportba 16 gyerek jár, ebből 10 fiú, és 6 lány. Vannak helyi, és beutazó gyerekek is.

Az óvodának közepes méretű udvara van, ahol található játszótér csúszdával, hintával, homokozóval és különböző játék eszközökkel. Az udvaron találhatóak fák is amik lehetővé teszik, hogy a nyári melegben árnyékos hűvös helyen kint tudjanak tartózkodni a gyerekek.

Az óvodának nagy épülete van, ebben az óvodában is minden csoportnak van egy külön öltözője, öltöző szekrényekkel és lócákkal, hogy kényelmesen tudjanak öltözni a gyerekek, továbbá van külön illemhelyiség: lányoknak, és fiúknak, ahol 2

vécé és 3 mosdó van ezt közösen használják az óvodás csoportok. Az intézményben található egy bölcsődei és egy középső csoport is. Az óvodában található egy étkezdé, illetve egy zeneterem is. A csoportszobában 4 kisasztal található a foglalkozások itt kerülnek levezetésre, ehhez rendelkezésre áll egy hagyományos tábla. A csoportszoba tágas, így bőven jut hely a játéknak, található még, a csoportszobában egy jól felszerelt játéksarok Az épület kétszintes, de a csoport csak az alsó szintet használja. Jelenleg az óvoda kollektíváját 14 személy alkotja.

IV.2 A kutatás anyaga és módszerei.

A kutatás módszereként a kísérletezést és a résztvevő megfigyelést választottam. A kutatás két részre osztva valósult meg: első része a P. Frangepán Katalin Gimnázium beregszászi bázisóvodájában valósult meg 2023 őszén és 2024 tavaszán, a második rész pedig 2025 tavaszán a Tiszabökényi óvodában. Az első felmérés során egy, az óvónő által levezetett kézműves foglalkozást figyeltem meg, amely megfelelt az életkori sajátosságoknak és képességeknek. Az első felmérés 2023 őszén készült, s ezt követően kísérleti beavatkozás útján foglalkozások levezetése által próbáltam fejleszteni a gyerekeket és megfigyelni a kézügyesség fejlődését és összehasonlítani a 2023 őszén és 2024 tavaszán megfigyelhető fejlődésüket. A foglalkozásterveket úgy állítottam össze, hogy általuk meg tudjam figyelni a gyerekek finommotorikájának fejlettségi szintjét, eszközhasználatuk változatosságát. A kutatás első részében 6 foglalkozástervet állítottam össze (Mellékletek: 1-6. számú foglalkozásterv), október és november között hármat, aztán ugyanolyan jellegű, mégis néhány nehezítéssel, áprilisban további hármat. A felmérést tavasszal második alkalommal is elvégeztem a foglalkozások levezetése közben ugyanis így kaptam választ arra, hogy a levezetett kézműves tevékenységek javítottak-e a gyerekek kézügyességén, megfigyelhető különbség tapasztalható-e a tavaszi és az őszi eszközhasználat és finommotorikus mozgás között. Az előkészített 6 foglalkozástervből mind a 6 foglalkozást sikerült levezetni az óvoda nagycsoportjában.

A kutatás második részeként 2025 február-március hónapokban vezettem le 4 foglalkozást a Tiszabökényi Bölcsőde és Óvodában, ahol a fő célunk a gyermekek

kézügyesség fejlettségi szintjének, illetve eszközhasználatának a megfigyelése volt nagycsoportban. Valamint az első és a második kutatásban/megfigyelésben résztvevő óvodás csoportok tavaszi eredményeinek az össze hasonlítása.

A kutatás hipotézisei:

1. A kézműves tevékenységek nagymértékben elősegítik a gyerekek kézügyességének fejlesztését, ezáltal az eszközhasználatát és a finommotorikus mozgást is.

2. Az első megfigyelés tavaszi felmérésének eredményei jobbak lesznek, mint az előző évi, őszi felmérés eredményei. Az óvodások türelme és a kézműves feladatban történő elmélyülésük, precízebb munkára való törekvésük szemmel látható fejlődésen megy keresztül.

3. A városi és falusi óvodába járó gyerekek anyag és eszközhasználat a kézműves tevékenységek gyakorlatában eltérő.

IV.3 A kutatás eredményeinek bemutatása:

A kutatás első szakasza (2023-2024)

Kutatásom első lépése a felmérés elvégzése volt, amely foglalkozás megfigyelése által valósult meg. A megfigyelés szempontjai a következők voltak:

A gyerekek technikai tudása:

- Kéz/ujjak koordinált használata (vágás, gyurmázás, ragasztás)
- Apró részek összeillesztése, hajtogatás, csomózás kivitelezése
- Ceruza, olló, ecset helyes fogása
- Vonalvezetés

Tájékozódás a térben:

- Ismeri az alapvető térbeli irányokat

Tájékozódás a síkban:

- Alapvető irányokat síkban ismeri.

A feladatvégzés időtartama

- Feladatvégzés gyorsasága

Figyelem:

- Képes az adott feladatra koncentrálni

Összehasonlítás:

- Többnyire képes az azonosság, különbség felismerése

Anyanyelvi készség:

- Képes kifejezni magát.

Értelmi képességek:

- Képes a feladatot értelmezni, képes a sorrendiség követésére

Érzelmi, akaratí képességek.

- Feladattudat, motiválható a feladatokban való részvételre

Kreativitás, fantázia

- Saját fantázia beépítése

Anyag és eszköz ismeret

- anyag- és eszközismeret (azok használata) különféle szintek szerint – önálló, aktív alkotás, alkotás kevés segítséggel, sok segítséggel, passzív hozzáállás)

1. *foglalkozás típusa:* gyurmázás; *témája:* A vonat. Megfigyelhettem, hogy alkalmazzák a különböző technikákat, mint például a sodrást, kihúzást, darabolást, így megfigyelhettem, ki hogyan végzi a feladatokat mennyire figyelmesek, mennyire mélyülnek el a feladat végzésében, mennyire türelmesek. Erre október elején került sor, a Mókus-csoportban. (1.számú táblázat)

A foglalkozás megfigyelése során bebizonyosodott, hogy a legtöbb gyerek számára a legnehezebb az volt, hogy betartsák a sorrendet, oda figyeljenek a különböző utasításokra. Az óvónő próbálta összetartani a csoportot, hogy senki ne maradjon le és igyekezzenek az utasítások és bemutatás alapján elvégezni a feladatot, mégis voltak olyan gyerekek, akik lemaradtak, és voltak, akiknek nem volt türelme kivárni a többiek felzárkózását, így a saját tetszésük szerint végzeték el a feladatot. Többször volt szükségük segítségre, néha elakadtak, ilyenkor megfogtam az adott gyerek kezét, és segítetttem neki folytatni a feladatot úgy, hogy közben magyaráztam, mit és hogyan kell csinálni. A foglalkozásokon átlagosan 6-7 gyerek kért segítséget.

A felmérést követően elkészítettem a foglalkozásterveket, melyek levezetése során szintén megfigyeltem a gyerekek munkáját.

Őszi időszakban levezetett foglalkozások

Az 1. számú kézműves foglalkozás témája *Őszi fa*, technikája: papír applikáció, a levezetés dátuma október 25. Helyszín: Mókus csoportban. Ezen a foglalkozáson összesen 15 gyerek vett részt. A foglalkozást egy találós kérdéssel kezdtük, amiből a gyerekek rájöhettek, hogy mit fognak csinálni az adott foglalkozáson. Miután kitalálták a találóskérdést, elmondtunk egy mondókát, amit ismertek korábbról, így nem kellett megtanulnunk, csak megismételtük. A mondóka is az őszi fákról szólt, mint ahogyan a foglalkozás is, mivel egy őszi fát készítettünk (Mellékletek: 1-4. számú kép).

A gyerekek feladata az volt, hogy kivágják a fa minden szükséges részét színes papírból. A sablonok előre el voltak készítve, a gyerekeknek csak vágniuk, ragasztaniuk kellett. Először a fa törzsét kellett kivágni, amit egy lapra kellett ragasztaniuk, mivel ez nagycsoport, ezért már jól tudnak ollóval vágni. Miután ez meglett, a fa lombja következett, amit színes papírból kellett vágniuk csíkokat, majd a kisebb papír csíkokat gyűrűvé formálni és odaragasztani a fa törzse felé az előre megrajzolt sablonként szolgáló kör mentén. Mikor kész lett, mindenkiét kitettük egy asztalra és közösen megnéztük mindenki munkáját.

A foglalkozás közben a gyerekeknek nagyon jó volt a kedve, lehetett látni, hogy szívesen végzik el a feladatot, valamint már korábban alkalmazták az adott technikákat így már rutinosan végezték a feladatot. A munka közben volt olyan gyerek a csoportban, akinek többször kellett segíteni, ő egy 5 éves kisfiú volt, aki elég bátortalan és visszahúzódó gyerek, a munka minden részében segítségre volt szüksége.

A következő kézműves feladatra október 26-án kerül sor, ahol a téli álmot alvó állatok volt a témánk. Itt egy süncsaládot készítettünk el (2. számú melléklet, 5-9. számú kép), amihez fonálra, színes papírra, ollóra és ceruzára volt szükségünk. A foglalkozás elején bemutattam a gyerekeknek az általam elkészített nagyobb süniket, majd beszélgettünk kicsit róluk aztán miután mindenkinek kellően felkeltették az érdeklődését megbeszéltük, hogy elkészítjük a sün pár kicsinyeit is. Ezt követően mindenki elfoglalta a helyét az asztalnál, ahol már minden szükséges eszköz elő volt készítve. Minden gyerek kapott egy kisebb lapot, amin megvolt

rajzolva a sün testének a körvonala, ezt ki kellett vágniuk. Miután kivágták szemet és orrot rajzoltak a süninek. Aztán a fonalat a kis kezükre hurkolták, aztán rétegezték majd az óvónő segítségével közepén megkötöttük majd levették a kezükről és elkezdték elvágni a két végét, majd bojt formára nyírták ollóval. Miután egy egységes bojtot kaptak az óvónő segítségével rögzítettük a kivágott laphoz és el is készült a sünink.

Ez a feladat elég nehéznek bizonyult a gyerekek számára, de annál érdekesebbnek. Nagyon tetszett nekik az ollóval nyírás, viszont volt olyan gyerek is, akinek ez nem ment, amíg nem mutattam meg neki külön, hogy hogyan kell ezt csinálni. Mivel egy-egy gyerek nagyon szorosra tekerték a kezükre a fonalat, így nem lehetett megkötni ezért újra kellett próbálniuk. Továbbá még nehézséget okozott több gyereknél a fonál feltekerése, de segítséggel mindenkinek sikerült befejezni a sünit. Ez a foglalkozás nagyjából 20-25 percet vett igénybe, és összesen 15 gyerek végezte el. A foglalkozás végén a nagy, előre elkészített szemléltető lapra egyesítettük a sün családot, mindenki elhelyezhette az általa elkészített sünit, a neki tetsző helyen. Az elhelyezésben nagyon kreatívak voltak a gyerekek, néhányan játszani is kezdtek az elkészített sünikkel.

A harmadik foglalkozásra november 3-án került sor, ezen a foglalkozáson ismét az őszi fa volt a téma viszont most gyurmából készítettük el. (Melléklet 10-14. számú kép)

A foglalkozás elején beszélgettünk az évszokról, a természetben megfigyelhető változásokról és fákról, szóba került a betakarítás is, ezek után pedig egy körjátékot játszottunk: „Itt a kosár mi van benne..” című játékot. Miután befejeztük a játékot egy kéz átmozgató mondókás gyakorlatot végeztünk közösen a gyerekekkel már a helyükön ülve. A foglalkozáson először elkészítettük a fa törzsét barna gyurmából egy lapra helyeztük, majd a megrajzolt körforma alá helyezték. A fa lombja elkészítéséhez először különböző színekből csíptek darabokat, majd ezeket a kezükkel sodorni kezdték, majd tekerték, hogy kicsi csigákat kapjunk, amik alkották aztán a fa lombját.

Ezt a feladatot is nagy örömmel végezték a gyerekek, mint ahogy általában minden kézműves feladatot szívesen végeznek el. Nehézségek természetesen itt is

voltak, de mindent sikerült megoldani. A foglalkozás végére mindenkinek elfáradt a keze a sok munkától, így megtornáztattuk kicsit, a foglalkozás elején gyakorolt átmozgató mondóka segítségével.

Tavaszi foglalkozások

A tavaszi első kézműves foglalkozásra április 4-én került sor, ahol tavaszi virág volt a téma, technikája: papír applikáció. Ezen a foglalkozáson 9 gyerek vett részt összesen, mivel sok volt a beteg. Ezen a foglalkozáson a tavaszi virágok volt a téma, jácintot készítettünk (Melléklet: 15-18. számú kép), amit azzal kezdtünk, hogy mutattam néhány képet a jácintról és meséltem nekik kicsit erről a virágról. Utána pedig nekikezdünk a feladat elvégzésének.

Egy lila színű jácintot kellett elkészíteni a gyerekeknek papírból, hasonló technikai kivitelezéssel, mint az őszi fát. Szükségünk volt színes lapra, fehér papírra, ragasztóra, ceruzára és ollóra volt szükségük. A sablonok már előre el voltak készítve minden gyerek számára, így az ő feladatuk az volt, hogy kivágják minden szükséges részét a virágnak. Először a szárát és a leveleit kellett kivágniuk, majd a virág szirmaihoz először a lila lapot felvagtuk csíkokra majd gyűrű formára hajtottuk, aztán odaragasztottuk a virág szára felé. A foglalkozás közben végig segítettem, ha valakinek szüksége volt rá. A gyerekek hasonló technikával készítettek virágot március 15-én, ezért mikor rájöttek, hogy ahhoz hasonlóan kell ezt is elkészíteni nagyon lelkesek lettek és hamar el is készítették. A megszokott módon kiállítottuk az elkészült munkákat. A gyerekek nagyon örültek, amikor elkészültek, és büszkék voltak magukra, hogy ilyen szép virágokat készítettek.

A foglalkozást egy általuk kedvelt körjátékkal zártuk, ami a: „Beültettem kiskertemet a tavasszal” című körjáték volt. A foglalkozás 20-25 percet vett igénybe.

A következő foglalkozás április 9-én tartottam meg. A foglalkozáson fonalból készítettünk hernyókat. (Melléklet: 19. számú kép)

A foglalkozás elején bemutattam az általam elkészített hernyót, ami rögtön felkeltette a gyerekek érdeklődését, aztán röviden beszélgettünk a hernyókról, felhívtam a gyerekek figyelmét rá miért kell őket óvnunk, milyen hasznosak is ők.

Ezt követően megtornáztattuk az ujjainkat egy mondóka segítségével aztán hozzá is kezdtünk az elkészítéshez. A zöld színű fonalat a kézfejükön áttekérték több rétegben, majd dupla csomó alkalmazásával felosztottuk különböző részekre a hernyó testét. Azok a gyerekek, akiknek nehezebben ment kevesebb részre osztották a hernyójukat tehát kevesebb dupla csomót készítettek, akinek pedig ügyesebben ment, többet is készített, majd szemet ragasztottunk neki és el is készült a hernyónk.

A foglalkozás több nehézségbe ütközött. Volt, aki félénk volt és nem mert hozzá kezdeni, de őket sikerült meggyőzni, hogy meg kell próbálni aztán mégis jól sikerült nekik. Nagyon sok gyereknek nehezen ment a duplacsomó elkészítése, nekik segítettem, többször elmagyaráztam nekik, együtt csináltuk. A türelmük a foglalkozás végére elfogyott, így miután mindenki betette a szekrényébe az általa elkészített hernyót, hogy haza tudják vinni és megmutatni a szülőknek, szabadjáték következett. Ez volt a legnehezebben levezetett foglalkozás, túl nehéznek bizonyult a feladat a gyerekek számára. A foglalkozáson 9 gyerek vett részt. A foglalkozás 25-30 percet vett igénybe.

A legutolsó foglalkozás április 8-án tartottam meg, ahol a tavasz virágai volt a téma így tehát gyurmából készítettünk jácintot. (Melléklet: 20-25. számú kép) A foglalkozást a tavasz virágairól való beszélgetéssel kezdtük aztán közösen elénekeltük a „Tavaszi szél” című dalocskát. Ezt követően hozzákezdünk a virág elkészítéséhez. Mindenki kapott egy lapot erre a korábbiakkal ellentétben nem mi rajzoltuk meg a sablont, hanem nekik kellett megrajzolni a virág szárát, leveleit, majd pedig a szirmai elhelyezéséhez szükséges kört. Ezt követően először a szárát, majd a levelet vágták ki a gyurmakés segítségével a kinyújtott gyurmából. Aztán a virág szirmait először csípést majd sodrást alkalmaztunk aztán pedig csigát formáltunk a kisodort gyurmából és ezt helyeztük el a szár felett a lapon, óvatosan oda nyomkodtuk és el is készült a virágunk, a foglalkozás lezárása képpen a „Szedem szép virágom” című körjátékot játszottuk.

A foglalkozást nagyon élvezték a gyerekek, nem igényeltek segítséget, látszott, hogy nem először végeznek ilyen fajta feladatot. A csípést és sodrást is rutinszerűen végezték, sokkal jobban ment a feladatvégzés, mint összel. A gyerekek türelmesen

odafigyelve, de mégis viszonylag hamar befejezték a feladatot. A foglalkozás végén a munkákat kiállítottuk. A foglalkozáson 9 gyerek vett részt, a foglalkozás 25-30 percet vett igénybe.

A kutatás második része (2025)

A kutatás második részét a Tiszabökenyi Bölcsőde és Óvoda nagycsoportjában végeztem. 2025 február 10-én került sor az első foglalkozásra, ahol 8 gyerek vett részt. A foglalkozást ismerkedéssel kezdtük, amit egy körjáték segítségével valósítottunk meg. Ezt követően beszélgettünk kicsit az időjárásról, ugyan is gyönyörű napsütéses nap volt, aminek a gyerekek nagyon örültek és beszélgettünk a közelgő évszokról és a tavasz első jeleiről. Hamar szóba kerültek a madarak, amikről aztán még beszélgettünk kicsit majd hallgatóztunk az ablakon át, hogy hallunk-e madárdalt aztán elmeséltem nekik, hogy ezen a napon madarat fogunk készíteni. A gyerekek lelkesen kezdtek hozzá a feladathoz, amiben először ki kellett vágniuk a madár testét majd ráragasztani egy lapra. Ezt követően ollóval való nyírást alkalmazva a gyerekek egyforma csíkokra vágták a színes lapokat, amit aztán gyűrűvé formáltak és oda ragasztottak a kismadár tollaiként. A feladatot ügyesen végezték, a legtöbb gyereknek nem okozott gondot elkészíteni, viszont néhányan bizonytalanok voltak és voltak, akik egyedi megoldásokat találtak ki. A foglalkozás végén az elkészült munkákat kiállítottuk és közösen értékeltük.

A második foglalkozásra 2025. február 11-én került sor. Ezt a foglalkozást egy rövid beszélgetéssel indítottuk, amin a tavasz első hírnökeiről beszélgettünk. Miután bemutattam a gyerekeknek a jácintot, amelyet készíteni fogunk nagyon lelkesek lettek, viszont az elkészítése már nem bizonyult olyan egyszerűnek. Először csipett mindenki három egyforma csipetet a zöld gyurmából, majd labdát formáltunk belőle aztán pedig gilisztává sodortuk, így el is készült a virág szára, amit a lap közepére ragaszthattunk. Ezt követően a két másik csipetet kinyújtottuk a gyurmatáblán és levélformát vágtunk ki belőle a gyurmakés segítségével, majd oda illesztettük a két levelet a szárhoz. Aztán a sárga/kék gyurmából csíptünk ki egyenlő darabokat, amit aztán gilisztává sodortunk majd pedig csigává tekertünk. A csiga feltekerésével sajnos több gyereknek is meggyült a gondja. Igyekeztem

mindenkinek elmagyarázni és megmutatni pontosan a lépéseket, viszont 3-4 gyerek megunta a folyamatot és a saját elképzelésük szerint oldották meg a feladatot. Volt, aki mind a két színt felhasználta, viszont olyan is volt, aki napot is készített a virág mellé. A foglalkozás végére elfogyott a gyerekek türelme így miután kiállítottuk az elkészült munkákat, szabadjáték következett. A foglalkozás 20-25 percig tartott és 12 gyerek vett rajta részt.

A harmadik foglalkozásra 2025 február 13-án került sor, ahol a gyerekekkel fonalból készítettünk bojtocskát. A foglalkozás elején a gyerekek már nagyon izgatottak voltak és kíváncsian várták, hogy mit készítünk aznap, bemutattam nekik az általam készített kulcstartó bojtocskát ami rögtön meghozta a kedvüket az elkészítéséhez. Minden gyerek kapott egy kis pamut gombolyagot aztán fonalat a kis kezükre hurkolták, aztán rétegezték majd az óvónő segítségével levettük a kezükről és középen dupla csomó gyakorlásával kötöttük meg, majd elkezdték elvágni a két végét, aztán a bojtot kerek formára nyírták ollóval. A foglalkozás végén mindenki bojtjára felkerült a kulcstartó és két szemecske is. A gyerekek nagy örömmel mutogatták egymásnak az elkészült kulcstartójukat, volt, aki nevet is adott neki. Összességében a foglalkozás céljai megvalósultak és minden gyerek elvégezte a feladatot. Kisebb nehézséget okozott a csoport számára a dupla csomó kötése, valamint néhány gyereknek a bojt kerekre igazítása is nehéznek bizonyult, ők segítségével fejezték be a feladatot. A foglalkozás 25-30 percet vett igénybe, amelyen 9 gyerek vett részt.

A utolsó foglalkozásra 2025 február 14-én került sor, ezen a foglalkozáson a gyerekek négyzetből kör nyírását valamint körből háromszög hajtogatását gyakorolhatták, amiből aztán esernyő készült. A foglalkozás elején az „Esik eső, csepereg” című körjátékot játszottuk. Aztán megbeszéltük az aznapi időjárást, esős borús nap volt ezért esernyőt készítettünk. Először a gyerekek négyzetből kört vágtak aztán a kapott köröket ketté hajtottuk majd még egyszer félbe és így kaptunk háromszöget, amiből többféle színűt készítettünk majd össze ragasztva esernyő formát kaptunk, amit egy papírra ragasztottunk. A gyerekek megrajzolták az esőcseppeket és az esernyőfogóját is. Néhány gyerek számára nehézséget okozott a hajtogatás nekik újra megmutattam, segitettem. A foglalkozás végén kiállítottuk az

elkészült munkákat. A foglalkozás 25-30percet vett igénybe és 12 gyerek vett rajta részt.

A gyermekek fejlődésének nyomon követéséhez egy saját készítésű szempontrendszer alapján összeállított táblázatot alkalmaztam (1. számú. táblázat), amely különböző fejlesztési területeket figyelembe véve segítette a megfigyelések rögzítését. A megfigyeléseket két külön időszakban, ősszel és tavasszal végeztem, így lehetőségem nyílt az egyes gyermekek fejlődésének összehasonlítására is (2. számú. táblázat). Ezt követően 2025 tavaszán tartott megfigyelésen, majd pedig foglalkozásokon is eszerint a szempontrendszer szerint figyeltem meg a gyerekeket, így könnyen össze tudjuk hasonlítani a 2024 tavaszán tartott foglalkozások eredményeivel (3. számú. táblázat). Tapasztalataim szerint azok a gyermekek, akik a megfigyelések során is ügyesnek bizonyultak, az általam szervezett foglalkozásokon is könnyebben végezték a feladatot, sikeresebben vettek részt.

Az értékelés során 1-től 5-ig terjedő skálát alkalmaztam annak érdekében, hogy a gyermekek aktuális, egyéni szintjét objektíven rögzíthessem a különböző megfigyelési szempontok mentén. A pontozás nem a fejlődés mértékét, hanem az adott időpontban megfigyelhető készség szintet tükrözi. Ezáltal képet kaptam arról, hogy az egyes gyermekek hol tartanak saját fejlődési útjukon, és milyen szinten képesek önállóan, illetve segítséggel elvégezni a feladatokat. Az alkalmazott skála értelmezése a következő volt:

- 1 – a gyermek az adott területen még nem mutat aktív részvételt, a feladat elvégzése nem, vagy csak jelentős segítséggel történik
- 2 – a gyermek kis mértékben aktív, a feladatot részben képes elvégezni, gyakori irányítást igényel
- 3 – közepes szintű önállóság, a feladat elvégzése többnyire sikerül, de időnként támogatásra szorul
- 4 – önálló, tudatos feladatvégzés, a gyermek biztonsággal alkalmazza az adott készséget
- 5 – kiemelkedő önállóság, magabiztos, pontos és kreatív megoldások az adott területen

Ez a típusú értékelés lehetőséget biztosított számomra arra, hogy átfogó képet kapjak a gyermekek egyéni szintjéről, és összehasonlíthatóvá váltak a különböző időpontokban végzett megfigyelések is.

A levezetett foglalkozások során azt tapasztaltam, hogy a kézműves tevékenységek hatással vannak a gyermek kézügyesség fejlődésére, látható különbségek vannak az őszi és tavaszi foglalkozások eredményei között. Ezáltal elmondhatjuk, hogy az első hipotézis igaznak bizonyult: A kézműves tevékenységek nagymértékben elősegítik a gyerekek kézügyességének fejlesztését, ezáltal az eszközhasználatát és a finommotorikus mozgást is.

Az első kutatásban a második hipotézis, miszerint az első megfigyelés tavaszi felmérésének eredményei jobbak lesznek, mint az előző évi, őszi felmérés eredményei. Az óvodások türelme és a kézműves feladatban történő elmélyülésük, precízebb munkára való törekvésük szemmel látható fejlődésen megy keresztül - bebizonyosodott, mivel sokkal könnyebben végezték a feladatokat, fejlődött az eszközhasználatuk és a tavaszi felmérés alkalmával a foglalkozások levezetése közben kevesebb segítséget igényeltek, mint korábban. A fejlődés és változás a munkákon is megfigyelhető. Ez azzal magyarázható, hogy a gyerekek nagy fejlődésen mennek keresztül a kézügyesség-fejlődés tekintetében is mivel ezek a gyerekek nagycsoportosak, így nagy részük szeptemberben iskolába megy és folyamatosan zajlanak az iskola-előkészítő foglalkozások, továbbá a foglalkozásterveken kívül különös hangsúlyt fektet a csoport óvónője a kézügyesség mindennapos fejlesztésére. Ezáltal elmondhatjuk, hogy az második hipotézis igaznak bizonyult: Az első megfigyelés tavaszi felmérésének eredményei jobbak lesznek, mint az előző évi, őszi felmérés eredményei. Az óvodások türelme és a kézműves feladatban történő elmélyülésük, precízebb munkára való törekvésük szemmel látható fejlődésen ment keresztül.

A harmadik hipotézis, mely szerint: a városi és falusi óvodába járó gyerekek anyag és eszközhasználat a kézműves tevékenységek gyakorlatában eltérő. A kutatás első részében egy városi óvodában vezettem foglalkozásokat, aztán hasonló anyag és eszköz használattal a kutatás második részében egy falusi óvodában is. Megfigyelhető volt, hogy bár mind a két óvodában végeznek heti rendszerességgel

kézműves foglalkozásokat, a magán óvodába járó gyerekek nagyobb tapasztalattal rendelkeztek például az ollóval való nyírás, vagy a dupla csomó alkalmazása területén. Viszont míg a falusi óvodában a gyerekek fegyelmezettebbek voltak és a megadott szemléltetőket igyekeztek követni addig a városi óvodában saját kreativitásukat kibontakoztatva végezték a feladatokat. A falusi óvodába járó gyerekek szélesebb anyagismerettel rendelkeztek, és több természetes anyagot ismertek, mivel valószínűleg többször találkoznak természetes anyagokkal otthoni környezetben is, mint a városi kortársaik, ez a vizsgálatban is jól látható (4. Táblázat). A harmadik hipotézis igaznak bizonyult ugyan is érzékelhető eltérés van a városi és az falusi óvodába járó nagycsoportos gyerekek anyag- és eszköz használata között, ami megmutatkozik az elkészült munkákon is.

IV.4. Következtetések

A szakirodalmat tanulmányozva, a kutatást elvégezve és az szakdolgozatot megírva arra a következtetésre jutottam, hogy a kézügyesség fejlesztés összetett folyamat, melynek fejlődésére számos képesség, készség meglétére és összehangolt működésére van szükség. Ezen készségek fejlesztésére pedig az egyik legalkalmasabb eljárás a kézműves tevékenységek alkalmazása. Miközben a gyerekek alkotnak, kézügyességük fejlődik, mindez pedig fejleszti a finommotorikus mozgásokat és a türelmüket is. A gyerekek szeretnek új technikákat kipróbálni: minél több új technikát ismernek meg, annál változatosabb lesz az eszközhasználatuk. Emellett forma- és színismeretük is kiválóan fejleszthető. Tehát elmondható, hogy a kézműves tevékenységek sokoldalúan hozzájárulnak a gyerekek kézügyességének és személyiségük fejlődéséhez is.

ÖSSZEFOGLALÁS

A szakdolgozatom témája: Az óvodai kézimunka tevékenységek hatása a gyermekek motorikus képességeinek fejlesztésére. A dolgozatom célja, hogy felhívja a figyelmet az óvodai kézimunka tevékenységek hatására és fontosságára.

A dolgozatom négy fejezetből áll. Az első fejezet a kézimunka tevékenység folyamatát tartalmazza az óvodában. A szakirodalmat tanulmányozva összefoglaltam a fejezetben, hogy milyen kézimunka tevékenységek figyelhetők meg az óvodában, milyen anyagokat alkalmaznak. Melyik korosztály milyen barkácsolás és kézimunka tevékenységek elvégzésére alkalmasak.

A második fejezetben a különféle anyagok alkalmazása az óvodai kézműveskedésben, képlékeny anyagok alkalmazása az óvodában valamint a fonal és textil megmunkálása és a természetes anyagok megmunkálásával, foglalkoztam.

A harmadik fejezetben a gyermek fejlődési szakaszaival és a kézügyesség fejlesztésével és a mozgásfejlődés szakaszaival is foglalkoztunk. A második felében a fejezetnek pedig a mozgásfejlődés és a motorikus képességek fejlesztésével és az óvodai kézügyesség fejlesztő technikákkal foglalkoztunk.

A negyedik fejezet az általam végzett kutatás anyagát, módszereit, hipotéziseit, a kutatás helyszínét és eredményeit tartalmazza. A dolgozat végén egy melléklet található, amelyben a kutatás során levezett foglalkozástervek szerepelnek, valamint a foglalkozások során készült fotók is itt találhatóak.

A levezetett foglalkozások során azt tapasztaltam, hogy a kézműves tevékenységek hatással vannak a gyermek kézügyesség fejlődésére. Ezáltal elmondhatjuk, hogy az első hipotézis igaznak bizonyult: A kézműves tevékenységek nagymértékben elősegítik a gyerekek kézügyességének fejlesztését, ezáltal az eszközhasználatát és a finommotorikus mozgást is. A kutatás második hipotézise, miszerint a második felmérés eredményei jobbak lesznek, mint az első felmérés eredményei, bebizonyosodott, mivel sokkal könnyebben végezték a feladatokat, fejlődött az eszközhasználatuk és a második felmérés alkalmával a foglalkozások levezetése közben kevesebb segítséget igényeltek, mint korábban. A második felmérés eredményei jobbak lettek, mint az első felmérés eredményei.

Valamint az is megfigyelhető volt, hogy az óvodások türelme és a kézműves feladatban történő elmélyülésük, precízebb munkára való törekvésük szemmel látható fejlődésen megy keresztül. Ez azzal magyarázható, hogy a gyerekek érezhető fejlődésen mennek keresztül a kézügyesség fejlődés tekintetében is, mivel ezek a gyerekek nagycsoportosak, így nagy részük szeptemberben iskolába megy és folyamatosan zajlanak az iskolára előkészítő foglalkozások, továbbá a foglalkozásterveken kívül különös hangsúlyt fektetnek a csoport óvónőjeként a kézügyesség mindennapos fejlesztésére fordított munkájára.

A kutatás harmadik hipotézise miszerint a városi és falusi óvodába járó gyerekek anyag és eszközhasználata a kézműves tevékenységek gyakorlatában eltérő, igaznak bizonyul melyet a megfigyelés eredményeit bemutató táblázatok értékei is jól mutatnak.

A szakirodalmat tanulmányozva, a kutatást elvégezve és a szakdolgozatot megírva arra a következtetésre jutottunk, hogy a kézügyesség fejlesztés összetett folyamat, melynek fejlődésére számos készség és képesség meglétére és összehangolt működésére van szükség. Ezen készségek fejlesztésére pedig az egyik legalkalmasabb eljárás a kézműves tevékenységek alkalmazása.

Резюме

Тема вашої роботи: "Вплив рукодільних занять у дошкільному закладі на розвиток моторики у дітей". Робота складається з чотирьох розділів.

У першому розділі описано процес рукодільних занять у дошкільному закладі. Шляхом вивчення наукової літератури було узагальнено різні види рукодільних занять, що відбуваються у дитячих садках, та використання матеріалів. Також розглянуто, які види рукоділля підходять для різних вікових груп дітей.

У другому розділі розглянуто використання різних матеріалів у рукодільних заняттях дошкільного закладу, таких як пластилін, текстиль та натуральні матеріали.

Третій розділ присвячено розвитку дитячих навичок та моторики, зокрема фінної моторики, а також етапам рухового розвитку дитини. Тут також розглядаються техніки розвитку моторики та рукодільні заняття.

У четвертому розділі описано методику, гіпотези та результати проведеного дослідження, яке стосується підготовки дітей до письма. У додатку до роботи представлені плани занять та фотографії, зроблені під час проведення дослідження.

Під час проведення занять було виявлено, що рукодільні заняття мають великий вплив на розвиток моторики у дітей. Таким чином, можна сказати, що перша гіпотеза підтвердилася: рукодільні заняття значно сприяють розвитку моторики у дітей, а також використанню інструментів та дрібної моторики.

Друга гіпотеза, що результати другого обстеження будуть кращі, ніж першого, також підтвердилася. Результати другого обстеження були кращими, оскільки діти легше впоралися з завданнями, поліпшили свої навички використання інструментів, та під час проведення занять потребували менше допомоги.

Третя гіпотеза також підтвердилася на основі результатів першого та другого обстежень. Терплячість дітей та їх прагнення до точності та уважності під час рукодільних завдань пройшли помітний розвиток.

Вивчивши наукову літературу, провівши дослідження та написавши роботу, ми прийшли до висновку, що розвиток моторики є складним процесом, для якого необхідно наявність різноманітних навичок та вмінь, а також їх спрямована взаємодія. Одним із найбільш ефективних методів розвитку цих навичок є використання рукодільних занять.

Felhasznált irodalom

- Bakkay Tibor (1984): *Az óvodai ábrázolás és kézimunka módszertana*. Tankönyvkiadó, Budapest
- Bakonyi Pálné Szabadi Ilona (1973): *Az óvodai nevelés programja*. Tankönyvkiadó, Budapest
- Báron László.- Juhász Antal.- Zsáky István (1978): *Rajz és kézimunka*. Tankönyvkiadó, Budapest
- Báron László. – Juhász Antal. (1990): *Rajz és kézimunka*. Tankönyvkiadó, Budapest
- Bucherna Nándorné.- Jaust Dezsőné.- Zadravecz Teréz.(2005): *Néphagyományőrzés az óvodában*. Budapest
- Dobay Beáta. (2007): *Az óvodai testnevelés alapjai*. Valeur Kft, Selye János Egyetem, Dunaszerdahely
- Fél Edit.(1976): *Magyar népi vászonhímzések*. Corvina Kiadó, Budapest
- Farmosi István. (1992): *Mozgásfejlődés. Az alapvető mozgásformák és képességek fejlődése*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest
- Farmosi István. (1999): *Mozgásfejlődés*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs
- Gaál Sándorné.- Farmosi István.- Andrásné Dr. Telki Judit.- Bajomi Éva. (2010): *Mozgásfejlődés és fejlesztés az óvodában*. Magánkiadó, Szarvas
- Gerő Zsuzsanna.(2015): *Érzelem fantázia, gondolkodás óvodáskorban*. Flaccus Kiadó, Debrecen
- Kálovics Magda.(1977): *Ötlettár kézimunkázó kicsiknek, nagyoknak*. Tankönyvkiadó, Budapest
- Kovács György.(1994): *A játék elmélete és pedagógiája*. Nemzeti tankönyvkiadó, Budapest
- Király Tibor- Szakály Zsolt (2011): *Mozgásfejlődés és motorikus képességek fejlesztése gyermekkorban*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs
- Makszin Imre. (2002): *A testnevelés elmélete és módszertana*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs
- Méhes Vera (1982): *Az óvónő és az óvodai játék*. Tankönyvkiadó, Budapest
- Nagy Jenőné (1996) *Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel*, 39-46

- Nagy Mari - Vidák István.(1998): *Szöveg fonás gyerekekkel*. Házinyomda, Kecskemét
- Nagy Mari - Vidák István. (2000): *Nemzékészítés gyerekekkel*. Házinyomda, Kecskemét
- Némethné Tóth Orsolya. (2018): *A motorikus-mozgásos képességek fejlesztési lehetőségei óvodás és kisiskolás korban*. Szombathely
- Pósa Erika (1998): *Kézművesség*. Kincskereső füzetek, Budapest.
- Макрідіна Л. (2004): Технологія ТРВЗ сучасна технологія навчання творчості №34.-С. 6-7.
- Богуш А.М.- Лисенко Н.В. (2003) *Українське народознавство в дошкільному закладі*.
- Лозинська С. (2008): *Українське народознавство дітям дошкільного віку: метод посібн. для дошкільн. закл.* Львів: Оріяна-Нова.
- Я у Світі Програма розвитку дитини від народження до шести років Освітня програма. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України Київ 2019.
- Online dokumentum: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/programy-rozvytku-ditey/programma-ya-y-sviti.pdf> Letöltés ideje: 2024.10.18.

Mellékletek

I. sz. melléklet: Képek melléklete.

1. számú kép: 1.számú foglalkozás vezetése
Szemléltető bemutatása, foglalkozás indító beszélgetés.

Forrás: Saját fotó

2. számú kép: 1.számú foglalkozás vezetése, munka folyamat első része

Forrás: Saját fotó

3. számú kép: 1.számú foglalkozás vezetése, munkafolyamat második része

Forrás: Saját fotó

4. számú kép: 1.számú foglalkozás vezetése, kiállítás

Forrás: Saját fotó

5. számú kép: 1. számú foglalkozás vezetése, ujj-torna végzése
Forrás: Saját fotó

6. számú kép: 2. számú foglalkozás levezetése, figyelem felkeltés
Forrás: Saját fotó

7. számú kép: 2. számú foglalkozás levezetése, munkafolyamat

Forrás: Saját fotó

8. számú kép: 2. számú foglalkozás levezetése, kiállítás, összehasonlítás,

Forrás: Saját fotó

9. számú kép: 2. számú foglalkozás levezetése, elkészült munkák bemutatása

Forrás: Saját fotó

10. számú kép: 3. számú foglalkozás levezetése, felvezető játék

Forrás: Saját fotó

11-12-13. számú fotó: 3. számú foglalkozás levezetése, munkafolyamat,
csípés-sodrás

Forrás: Saját fotó

14. számú fotó: 3. számú foglalkozás vezetése, elkészített munkák bemutatása

Forrás: Saját fotó

15-16. számú fotó: 4. számú foglalkozás vezetése, munkafolyamat: vágás
ragasztás

Forrás: Saját fotó

19-20-21. számú fotó: 6. számú foglalkozás vezetése, csipés- sodrás

Forrás: Saját fotó

22. számú fotó: 6. számú foglalkozás vezetése, levezető játék

Forrás: Saját fotó

23. számú fotó: 6. számú foglalkozás vezetése, elkészült munkák

Forrás: Saját fotó

2025 Tavaszi foglalkozás

24. számú fotó: 7. számú foglalkozás vezetése, munka folyamat: vágás
ragasztás

Forrás: Saját fotó

25. számú fotó: 7. számú foglalkozás vezetése, elkészült munkák

Forrás: Saját fotó

26. számú fotó: 8. számú foglalkozás vezetése, csípés- sodrás

Forrás: Saját fotó

27. számú kép: 9. számú foglalkozás levezetése, munkafolyamat

Forrás: Saját fotó

28. számú kép: 9. számú foglalkozás levezetése, munkafolyamat

Forrás: Saját fotó

29. számú kép: 10. számú foglalkozás levezetése, munkafolyamat

Forrás: Saját fotó

30. számú kép: 10. számú foglalkozás levezetése, munkafolyamat

Forrás: Saját fotó

1. sz. táblázat

Testi érettség, motoros képességek 2023 Őszi megfigyelés	A. L.	CS. E.	D. M.	K. K.	K.S Z.	M. A.	N. A.	N. L.	R. M.	SZ. E.	SZ. .L	T. F.	T.S.	V.J.	V. L.	V.N.
Kéz-ujjak koordinált használata (vágás, gyurmázás, ragasztás)	2	3	3	3	4	5	3	5	4	4	3	4	2	3	3	3
Apró részek összeillesztése, hajtogatás, csomózás kivitelezése	2	3	3	3	4	5	3	5	4	4	3	4	2	3	3	3
Ceruza, olló, ecset helyes fogása	3	4	4	4	4	5	4	5	4	4	3	4	3	3	3	3
Vonalvezetés	3	3	4	3	4	4	3	5	4	4	3	4	3	3	3	3
Tájékozódás a térben. Ismeri az alapvető térbeli irányokat	4	4	5	4	5	5	4	5	4	4	4	5	4	4	5	4
Tájékozódás a síkban. Alapvető irányokat síkban ismeri.	3	3	4	4	4	4	4	5	5	4	4	5	3	4	4	3
Feladatvégzés gyorsasága	2	3	3	3	3	4	3	4	3	3	4	4	2	3	3	2
Figyelem. Képes az adott feladatra koncentrálni	2	3	3	3	4	4	3	5	4	3	3	4	2	3	3	3
Összehasonlítás. Többnyire képes az azonosság, különbség felismerése	3	3	4	4	4	4	4	5	5	4	4	5	4	4	3	3
Anyanyelvi készség. Képes kifejezni magát.	3	4	4	5	5	5	4	4	5	4	5	4	5	4	4	4
Értelmi képességek. Képes a feladatot értelmezni.	2	4	4	4	4	4	4	5	4	4	4	4	4	3	3	2
Érzelmi akarati képességek. Feladattudat, motiválható a feladatokban való részvételre	3	4	5	4	5	4	5	5	4	4	4	4	5	4	4	4
Kreativitás, fantázia A saját fantázia beépítése	4	3	4	4	4	4	3	4	4	3	4	3	3	4	4	2
Anyag és eszköz ismeret	3	3	4	4	4	4	4	4	3	4	4	4	4	3	4	3

2. sz. táblázat

Testi érettség, motoros képességek, 2024 Tavaszi megfigyelés	A. L.	CS. E.	D. M.	K. K.	K.S Z.	M. A.	N. A.	N. L.	R. M.	SZ. E.	SZ. .L	T. F.	T.S.	V.J.	V. L.	V.N.
Kéz-ujjak koordinált használata (vágás, gyurmázás, ragasztás)	3	3	3	3	4	5	4	5	4	5	4	4	4	4	4	3
Apró részek összeillesztése, hajtogatás, csomózás kivitelezése	2	4	3	4	4	5	3	5	4	4	4	4	3	4	3	3
Ceruza, olló, ecset helyes fogása	3	4	5	4	5	5	4	5	5	4	5	4	5	4	4	4
Vonalvezetés	3	4	4	4	4	5	4	5	5	4	4	4	4	4	3	3
<i>Tájékozódás a térben</i> Ismeri az alapvető térbeli irányokat	4	4	5	5	5	5	4	5	4	5	4	5	4	5	5	4
<i>Tájékozódás a síkban.</i> Alapvető irányokat síkban ismeri.	3	4	5	4	4	4	4	5	5	4	4	5	4	4	4	3
<i>Feladatvégzés</i> gyorsasága	2	3	3	4	4	4	3	4	3	4	4	4	3	4	3	2
<i>Figyelem.</i> Képes az adott feladatra koncentrálni	2	4	3	3	4	4	3	5	4	3	3	4	2	3	3	3
<i>Összehasonlítás</i> Többnyire képes az azonosság, különbség felismerése	3	3	4	4	4	4	4	5	5	4	4	5	4	4	3	3
<i>Anyanyelvi készség.</i> Képes kifejezni magát.	3	4	4	5	5	5	4	5	5	4	5	4	5	4	4	4
<i>Értelmi képességek.</i> Képes a feladatot értelmezni.	2	4	4	4	4	4	4	5	4	4	4	4	4	4	3	2
<i>Érzelmi akarati képességek.</i> Feladattudat, motiválható a feladatokban való részvételre	3	4	5	4	5	4	5	5	5	4	4	5	5	5	4	4
Kreativitás, fantázia. A saját fantázia beépítése	4	5	4	4	5	5	5	4	4	5	5	5	4	4	4	4
Anyag és eszköz ismeret	4	5	4	4	4	3	3	4	5	3	4	4	4	3	4	3

3. sz. táblázat

Testi érettség, motoros képességek, 2025 Tavaszi megfigyelés	A. L.	B. V.	CS. B.	CS. O.	D. Á.	H. Á.	J. M.	K. L.	K.S Z.	L. Á.	N. B.	N. Z.	P. Á.	T. Á.	T. E.	V.N.
Kéz-ujjak koordinált használata (vágás, gyurmázás, ragasztás)	3	3	4	4	3	3	3	3	3	5	4	4	4	4	4	3
Apró részek összeillesztése, hajtogatás, csomózás kivitelezése	3	3	3	4	3	3	3	5	4	4	4	4	3	4	3	3
Ceruza, olló, ecset helyes fogása	3	3	3	4	3	3	4	3	4	4	5	4	5	4	4	4
Vonalvezetés	3	3	3	4	4	3	4	4	3	4	4	3	4	4	3	3
<i>Tájékozódás a térben</i> Ismeri az alapvető térbeli irányokat	4	4	5	5	4	4	4	5	4	4	4	4	4	4	4	4
<i>Tájékozódás a síkban.</i> Alapvető irányokat síkban ismeri.	3	4	5	4	3	3	4	4	4	4	4	3	4	3	4	3
<i>Feladatvégzés</i> gyorsasága	3	3	3	4	3	4	3	4	3	4	3	4	3	4	3	2
<i>Figyelem.</i> Képes az adott feladatra koncentrálni	3	4	3	3	4	4	3	5	4	3	3	4	2	3	3	3
<i>Összehasonlítás</i> Többnyire képes az azonosság, különbség felismerése	3	3	4	4	4	4	4	5	5	4	4	5	4	4	3	3
<i>Anyanyelvi készség.</i> Képes kifejezni magát.	3	4	4	5	4	5	4	5	5	4	5	4	5	4	4	4
<i>Értelmi képességek.</i> Képes a feladatot értelmezni.	2	4	4	4	4	4	4	5	4	4	4	4	4	4	3	2
<i>Érzelmi akarati képességek.</i> Feladattudat, motiválható a feladatokban való részvételre	3	4	5	4	5	4	5	5	5	4	4	5	5	5	4	4
<i>Kreativitás, fantázia.</i> Saját fantázia beépítése	4	3	4	4	3	3	3	2	3	3	2	2	3	3	3	3
Anyag és eszköz ismeret	4	4	4	5	4	4	4	4	4	4	3	4	4	4	4	4

II. sz. Melléklet

1. számú foglalkozásterv

Foglalkozásterv

Téma: Őszi fa

Foglalkozás típusa: Applikáció.

Korcsoport: nagycsoport

Időtartam: 20-25 perc

Célok: Tapasztalatszerzés térbeli applikáció készítéséről.

Oktatási: Ismeretet szerezni a térbeli applikáció jellegzetességeiről (kiemelkedik a felületből). Fejlesztani a gyermekek kézügyességét, kreativitását, gyakorolni az ollóhasználatot a papírnírás kapcsán: egyenes nyírás, "kört négyzetből" technika gyakorlása;

Bővíteni a gyermekek ismeretét az őszi jelenségekről, az őszi színek sokféleségéről, a meleg színek változatos megnevezéséről.

Nevelési: Az őszi jelenségek, a természet iránti szeretet elmélyítése; pontos munkavégzésre és kitartásra való nevelés.

Előzetes felkészülés: Séták alkalmával megfigyeljük a fák változását: a fák változtatják a színüket, hullanak a levelek, lombszőnyeg keletkezik a fák tövében, ezernyi színben pompáznak a lombos fák. Megfigyeljük a lombok formáját, fafajtatól függően. Különféle módokon ábrázoljuk: festés, rajzolás gyurmázás alkalmával.

Eszközök és anyagok: *színes papírcsíkok, színes négyzet (lomb alapja), ragasztó, olló, szemléltető.*

Alkalmazott módszerek: figyelem felkeltés, rávezető beszélgetés, felvezető játék, szemléltetés, applikáció elkészítése.

A foglalkozás menete:

Előkészítem a foglalkozáshoz az asztalokat, kihelyezem a naposok segítségével a szükséges eszközöket és anyagokat. Egy találós kérdéssel indítom a tevékenységet:

Télen ad jó meleget, ősszel táplál tégedet,
nyáron árnyékot terít, tavasszal meg felderít.

Mi az? (fa)

Ismétlő kérdések, rövid beszélgetés az évszakról, a természetről és a fákról.

Felvezető játék: ***Itt a kosár mi van benne...***

Játék menete: A gyerekek körbe állnak, s az alábbi dalocskát énekelve körbe adogatnak egy kis tárgyat:

Itt a kosár, mi van benne?

Arany alma, arany körte.

Add tovább, add tovább,

Te meg fizessd az árát!

Akinek az ének végén a kezében van a tárgy, átadja a szomszédjának, ő maga pedig beáll a kör közepébe. A játékot addig ismételik, míg egy kivételével mindenki a körbe nem kerül. A maradék a győztes.

- Mindenki egy fát fog készíteni színes papírból. Ha egymás mellé tesszük őket, az már erdő lesz, őszi erdő.

A mintakép bemutatása után, a kép és a színek megbeszélése következik. Figyelem felhívás a ragasztóval és ollóval kapcsolatos munkára.

Először megbeszéljük, mit látunk a képen: felidézzük, a környezetet, a cselekményt, hangulatot, színeket. Ha megbeszéltük, milyeneknek láttuk a fákat a séta alkalmával, összefüggést keresünk a mintaképen látottakkal. Hozzálátunk a kép elkészítéséhez.

A munka megkezdése előtt felhívom a gyerekek figyelmét az ollóhasználat balesetvédelmi szabályainak betartására, mely szabályokkal már tisztában vannak. A gyerekek barna színű papírból kivágják a fa törzsét, amit egy-zöld, pasztell lapra ragasztanak. A lombot zöld, sárga és piros négyzetből vágják ki **saroklekerekítési "négyzetből kör"** technikával. Színes papírból csíkokra kell vágniuk a lomb tartozékait, amit aztán karikába hajtanak, megragasztanak, majd a lomb helyére illesztik sorban, és oda ragasztják.

III. Összegzés/ kiállítás, bemutatás.

A munka befejezése után a képeket megnézzük közösen, mindenkit megdicsérek az igyekezetért. Kiállítással és közös megbeszéléssel zárjuk a foglalkozást. (Hasonlít az általad készített kép az udvaron lévő őszi fákra? Mi tetszett a munka során a legjobban? Ezzel a nyírási technikával még mit lehetne készíteni?)

A tevékenység eredménye:

A gyermekek bevonása az előkészületekbe a gyermek aktív részvételét segíti. A foglalkozás során megvalósul a motorikus kézügyesség fejlesztése mellett az emlékezet és a beszédkésztség fejlesztése is. A figyelem a témára összpontosul. A célkitűzés rövid, érthető: tartalmazza a témát és a technikát, és segíti a vizuális probléma megértését. Dicséret a munkafolyamat közben is és feladat elvégzése után.

Foglalkozásterv

Téma: Sün család

Foglalkozás típusa: Kézimunka (vegyes technika)

Korcsoport: nagycsoport

Időtartam: 20-25 perc

Célok: a fonállal való munka, a térbeli alkotás sajátosságainak a megismerése

Oktatási: Ismeretet szerezni a térbeli applikáció jellegzetességeiről (kiemelkedik a felületből), továbbá a fonállal való munkáról. Fejleszteni a gyermekek kézügyességét, kreativitását, gyakorolni az ollóhasználatot a fonal nyírás kapcsán. Bővíteni a gyermekek ismeretét az őszi jelenségekről, az állatok őszi tevékenységeiről, és az ő élőhelyük védelméről.

Nevelési: Az őszi jelenségek, a természet iránti szeretet elmélyítése; pontos munkavégzésre és kitartásra való nevelés.

Előzetes felkészülés: Séták alkalmával megfigyeljük a fák változását: a fák változtatják a színüket, hullanak a levelek, lombszőnyeg keletkezik a fák tövében, ezernyi színben pompáznak a lombos fák. Megfigyeljük a lombok formáját, fafajtatól függően. Különféle módokon ábrázoljuk: festés, rajzolás gyurmázás alkalmával.

Eszközök és anyagok: *színes körök (sün teste), fonal, olló, szemléltető.*

Alkalmazott módszerek: figyelem felkeltés, rávezető beszélgetés, felvezető játék, szemléltetés, applikáció elkészítése.

A foglalkozás menete:

Előkészítem a foglalkozáshoz az asztalokat, kihelyezem a naposok segítségével a szükséges eszközöket és anyagokat. Egy találós kérdéssel indítom a tevékenységet:

Varrni még senki se látta,

Pedig csupa tű a háta,

Gilisztákat gyűjt, ha éhes,

Mély álomba merül télen.

Mi az? (sün)

Ismétlő kérdések, rövid beszélgetés az évszakról, a természetről és az állatokról.

Felvezető mondóka: ***Jön a hideg, jön a tél,...***

Mondóka tanulás menete: A gyerekek körbe állnak, s az alábbi mondókat hallgatják meg:

Jön a hideg, jön a tél,

sünicсалád mendegél,

levélkupac, farakás,

az lesz ám a jó lakás,

benne moha párna,

szép a süni álma.

Ezt követően beszélgetünk a gyerekekkel a mondóka tartalmáról, kiktől szólt, mit mire készültek a sünik, ők láttak e már sünt, majd néhányszor elmondjuk együtt a mondókát.

- Elhoztam nektek két sünit (szemléltető bemutatása) most mindenki készít egy ilyen sünit fonalból. Rengeteg hely van még itt a két süni mellett, elfér majd az összes aztán ha elkészül és egymás mellé tesszük őket, egy egész süncсалád lesz.

A mintakép bemutatása után, a kép megbeszélése következik. Figyelem felhívás az ollóval kapcsolatos munkára.

Hozzálátunk a kép elkészítéséhez.

A munka megkezdése előtt felhívom a gyerekek figyelmét az ollóhasználat balesetvédelmi szabályainak betartására, mely szabályokkal már tisztában vannak. A gyerekek fehér színű kartonpapírból (sablon) kivágják a süni testét. Aztán a fonalat lazán a tenyerükre tekerik, miután elfogy a fonal az óvónő megkötí a közepét a feltekert fonálnak, majd segít levenni a gyerekek kezéről. Az így kapott fonal gyűrű két végét a gyerekek ollóval elvágják aztán bojtot formálnak belőle nyírási technikát alkalmazva. Ezt követően az óvónő kilyukasztja a sün testének elkészített papír közepét és a fonal gombóc két hosszú össze kötő szálát áthúzza a

papíron és szorosan megköti, hogy a süni tüskéit alkotó bojt stabilan legyen rögzítve a testéhez.

III. Összegzés/ kiállítás, bemutatás.

A munka befejezése után a sünik bemutatása következik, aztán mindenki oda helyezi az általa elkészített sünit a két nagy süni mellé, mindenkit megdicsérek az igyekezetért. Kiállítással és közös megbeszéléssel zárjuk a foglalkozást. (Hasonlít az általad készített süni egy igazi sünire? Mi tetszett a munka során a legjobban? Ezzel a nyírási technikával még mit lehetne készíteni?)

A tevékenység eredménye:

A gyermekek bevonása az előkészületekbe a gyermek aktív részvételét segíti. A foglalkozás során megvalósul a motorikus kézügyesség fejlesztése mellett az emlékezet és a beszédkésztség fejlesztése is. A figyelem a témára összpontosul. A célkitűzés rövid, érthető: tartalmazza a témát és a technikát, és segíti a vizuális probléma megértését. Dicséret a munkafolyamat közben is és feladat elvégzése után.

Foglalkozásterv

Téma: Őszi fa

Foglalkozás típusa: Gyurma.

Korcsoport: nagycsoport

Időtartam: 20-25 perc

Célok: Finom motorikus mozgás és kézügyesség fejlesztése.

Oktatási: Ismeretet szerezni a térbeli gyurmázás jellegzetességeiről (kiemelkedik a felületből). Fejlesztani a gyermekek kézügyességét, kreativitását, gyakorolni a csípést, sodrást, gömbölyítést.

Bővíteni a gyermekek ismeretét az őszi jelenségekről, az őszi színek és fák sokféleségéről.

Nevelési: Az őszi jelenségek, a természet iránti szeretet elmélyítése; pontos munkavégzésre és kitartásra való nevelés.

Előzetes felkészülés: Séták alkalmával megfigyeljük a fák változását: a fák változtatják a színüket, hullanak a levelek, lombszőnyeg keletkezik a fák tövében, ezernyi színben pompáznak a lombos fák. Megfigyeljük a lombok formáját, fafajtatól függően. Különféle módokon ábrázoljuk: festés, rajzolás gyurmázás alkalmával.

Eszközök és anyagok: *gyurmatábla, gyurma vágó kés, gyurma, keménypapír (arra kerül fel a gyurma fa)*

Alkalmazott módszerek: figyelem felkeltés, rávezető beszélgetés, új gyakorlat, szemléltetés, gyurmázás.

A foglalkozás menete:

Előkészítem a foglalkozáshoz az asztalokat, kihelyezem a naposok segítségével a szükséges eszközöket és anyagokat. Egy találós kérdéssel indítom a tevékenységet:

Tavasszal kap levelet,
s ősszel küld csak választ,
de nem egyet, nem is kettőt,
hanem sok-sok százat.

Mi az? (fa)

Ismétlő kérdések, rövid beszélgetés az évszokról, a természetről és a fákról.

Felvezető ujj bemelegítő gyakorlat mondókával

A gyakorlat menete: A gyerekek leülnek a helyükre és bemutatom nekik a mondókás gyakorlatot:

Hüvelykujjam korán kelt, (hüvelykujj kinyújtása)

az ablakon kopogtatott, (kopogás imitálása)

négy szomszédja kiugrott, (többi négy ujj kinyújtása)

s köszöntötték: Jó napot! (integetés)

- Mindenki egy fát fog készíteni gyurmából. Szabadon tetszés szerint készíteni el mindenki a saját fáját.

A mintakép bemutatása után, a kép és a színek megbeszélése következik. Figyelem felhívás a gyurmakés használatának szabályaira.

Először megbeszéljük, mit látunk a képen: felidézzük, a környezetet, a cselekményt, hangulatot, színeket. Ha megbeszéltük, milyeneknek láttuk a fákat a séta alkalmával, összefüggést keresünk a mintaképen látottakkal. Hozzálatunk a kép elkészítéséhez.

A munka megkezdése előtt felhívom a gyerekek figyelmét a gyurmakés balesetvédelmi szabályainak betartására, mely szabályokkal már tisztában vannak. A gyerekek barna színű gyurmából készítik el a fa törzsét, melyet miután kinyújtanak rálapítják a lapra. A lomhoz zöld, sárga és piros gyurmából vágnak le, majd hosszú szálakat sodornak és aztán feltekerik csigává. Minden féle színű csigát oda illesztik a fa törzséhez és ez alkotja majd a lombot.

III. Összegzés/ kiállítás, bemutatás.

A munka befejezése után a képeket megnézzük közösen, mindenkit megdicsérek az igyekezetért. Kiállítással és közös megbeszéléssel zárjuk a foglalkozást. (Milyen

színeket használtak a legtöbben? Mi tetszett a munka során a legjobban? Mit tudunk még ezzel a sodrási technikával elkészíteni?)

A tevékenység eredménye:

A gyermekek bevonása az előkészületekbe a gyermek aktív részvételét segíti. A foglalkozás során megvalósul a motorikus ügyesség fejlesztése mellett az emlékezet és a beszédkésztség fejlesztése is. A figyelem a témára összpontosul. A célkitűzés rövid, érthető: tartalmazza a témát és a technikát, és segíti a vizuális probléma megértését. Dicséret a munkafolyamat közben is és feladat elvégzése után.

Foglalkozásterv

Téma: Tavaszi virág

Foglalkozás típusa: Gyurma.

Korcsoport: nagycsoport

Időtartam: 20-25 perc

Célok: Finom motorikus mozgás és kézügyesség fejlesztése.

Oktatási: Ismeretet szerezni a térbeli gyurmázás jellegzetességeiről (kiemelkedik a felületből). Fejleszteni a gyermekek kézügyességét, kreativitását, gyakorolni a csípést, sodrást, gömbölyítést.

Bővíteni a gyermekek ismeretét az tavaszi jelenségekről, az tavaszi színek és virágok sokféleségéről.

Nevelési: A tavaszi jelenségek, a természet iránti szeretet elmélyítése; pontos munkavégzésre és kitartásra való nevelés.

Előzetes felkészülés: Séták alkalmával megfigyeljük a természet változásait, az udvar virágait. Különféle módokon ábrázoljuk: festés, rajzolás gyurmázás alkalmával.

Eszközök és anyagok: *gyurmatábla, gyurma vágó kés, gyurma, keménypapír (arra kerül fel a gyurma fa)*

Alkalmazott módszerek: figyelem felkeltés, rávezető beszélgetés, új gyakorlat, szemléltetés, gyurmázás.

A foglalkozás menete:

Előkészítem a foglalkozáshoz az asztalokat, kihelyezem a naposok segítségével a szükséges eszközöket és anyagokat. A foglalkozást a „Tavaszi szél vizet áraszt” című dallal indítjuk, amely a gyerek épp aktuális kedvence.

Ezt követi ismétlő kérdések, rövid beszélgetés az évszokról, a természetről és a virágokról.

Felvezető ujj bemelegítő gyakorlat mondókéval

A gyakorlat menete: A gyerekek leülnek a helyükre és bemutatom nekik a mondókás gyakorlatot:

Hüvelykujjam korán kelt, (hüvelykujj kinyújtása)
az ablakon kopogtatott, (kopogás imitálása)
négy szomszédja kiugrott, (többi négy ujj kinyújtása)
s köszöntötték: Jó napot! (integetés)

- Mindenki egy virágot fog készíteni gyurmából. Ezt a virágot Jácintnak hívják.

A mintakép bemutatása után, a kép és a színek megbeszélése következik. Figyelem felhívás a gyurmakés használatának szabályaira.

Először megbeszéljük, mit látunk a képen: felidézzük, a környezetet, a cselekményt, hangulatot, színeket. Ha megbeszéltük, milyeneknek láttuk a virágokat a séta alkalmával, vagy akár az otthoni kertben aztán összefüggést keresünk a mintaképen látottakkal. Hozzálatunk a kép elkészítéséhez.

A munka megkezdése előtt felhívom a gyerekek figyelmét a gyurmakés balesetvédelmi szabályainak betartására, mely szabályokkal már tisztában vannak. A gyerekek zöld színű gyurmából készítik el a virág szárát, melyet miután levágták a megfelelő méretű gyurmadarabot sodrás alkalmazásával formázzák meg, a virág szárát aztán rálapítják a lapra. A virág leveleit ugyan ezzel a technikával készítik el. A lomhoz különböző tetszés szerint választott színű gyurmából vágnak le, majd csípés alkalmazásával készítik elő a kis gyurmadarabokat, hogy aztán majd hosszú szálakat sodorjanak és feltekerjék csigává. Minden féle színű csigát oda illesztik a virág szárához, ez alkotja majd a virágot.

III. Összegzés/ kiállítás, bemutatás.

A munka befejezése után a képeket megnézzük közösen, mindenkit meg dícsérek az igyekezetért. Kiállítással és közös megbeszéléssel zárjuk a foglalkozást. (Milyen színeket használtak a legtöbben? Mi tetszett a munka során a legjobban? Mit tudunk még ezzel a sodrási technikával elkészíteni?)

A tevékenység eredménye:

A gyermekek bevonása az előkészületekbe a gyermek aktív részvételét segíti. A foglalkozás során megvalósul a motorikus képesség fejlesztése. A figyelem a témára összpontosul. A célkitűzés rövid, érthető: tartalmazza a témát és a technikát,

és segíti a vizuális probléma megértését. Dicséret a munkafolyamat közben is és feladat elvégzése után.

Foglalkozásterv

Téma: Hernyó készítése fonalból

Foglalkozás típusa: Kézimunka

Korcsoport: nagycsoport

Időtartam: 20-25 perc

Célok: Tapasztal szerzés, fonállal való alkotás megismerése

Oktatási: Ismeretet szerezni fonállal való munkáról. Fejleszteni a gyermekek kézügyességét, kreativitását, gyakorolni a dupla csomó készítést.

Bővíteni a gyermekek ismeretét az természeti jelenségekről, az élőlények tavaszi tevékenységeiről, és az ő élőhelyük védelméről.

Nevelési: Az tavaszi jelenségek, a természet iránti szeretet elmélyítése; pontos munkavégzésre és kitartásra való nevelés.

Eszközök és anyagok: *fonal, olló, vatta, szemléltető.*

Alkalmazott módszerek: figyelem felkeltés, rávezető beszélgetés, felvezető játék, szemléltetés, applikáció elkészítése.

A foglalkozás menete:

Előkészítem a foglalkozáshoz az asztalokat, kihelyezem a naposok segítségével a szükséges eszközöket és anyagokat. A foglalkozás elején megtornáztatjuk a kicsi ujjakat a következő mondóka segítségével:

*Nyisd a kezed, zárd ökölbe,
forgasd csuklód körbe, körbe!
Tapsolj kettőt, csapj a térdre,
engedd kezed le a mélybe!*

Miután kipróbáltuk ezt a kéz megmozgató gyakorlatot, játékosan gyorsítunk, aztán pedig lassítunk a tempón.

Ezt követően hozzá is láttunk a hernyók elkészítéséhez.

A munka megkezdése előtt felhívom a gyerekek figyelmét az ollóhasználat balesetvédelmi szabályainak betartására, mely szabályokkal már tisztában vannak. A fonalat lazán a tenyerükre tekerik, miután elfogy a fonal az óvónő megköti a közepét a feltekert fonalnak, majd segít levenni a gyerekek kezéről. Az így kapott fonal gyűrűn ismét megkötik duplacsomós kötés segítségével. 4 duplacsomós technikával készített kötés fogja a hernyónk testét különböző részekre osztani, az így kapott részeket vattával töltjük ki, ez ad tartást a hernyónknak. A hernyó fejére öntapadós szemeket ragasztunk, el is készült a hernyónk.

III. Összegzés/ kiállítás, bemutatás.

A munka befejezése után a hernyók bemutatása következik. Aztán közösen megismételjük miért is fontos óvnunk ezeket az aprócska de annál inkább hasznos élőlényeket

Foglalkozásterv

Téma: Tavaszi virág: Jácint

Foglalkozás típusa: Applikáció.

Korcsoport: nagycsoport

Időtartam: 20-25 perc

Célok: Tapasztal szerzés a papírdarabokkal történő alkotás lehetőségeiről.

Oktatási: Ismeretet szerezni a térbeli applikáció jellegzetességeiről (kiemelkedik a felületből). Fejleszteni a gyermekek kez ügyességét, kreativitását, gyakorolni az ollóhasználatot a papírnírás kapcsán: egyenes nírás, "kört négyzetből" technika gyakorlása;

Bővíteni a gyermek ismereteit a tavaszi évszakkal kapcsolatosan, tavaszi virág megismertetése.

Nevelési: Az tavaszi jelenségek, a természet iránti szeretet elmélyítése; pontos munkavégzésre és kitartásra való nevelés.

Előzetes felkészülés: Séták alkalmával megfigyeljük az évszak jellegzetességeit. Megfigyeljük, milyen tavaszi virágokat láthatunk az óvoda udvaron.

Eszközök és anyagok: *színes papírcsíkok, ragasztó, olló, szemléltető.*

Alkalmazott módszerek: figyelem felkeltés, rávezető beszélgetés, felvezető játék, szemléltetés, applikáció elkészítése.

A foglalkozás menete:

Előkészítem a foglalkozáshoz az asztalokat, kihelyezem a naposok segítségével a szükséges eszközöket és anyagokat. Egy találós kérdéssel indítom a tevékenységet:

Amikor a világ éled,

kizöldülnek mezők, rétek.

Bimbó nyílik,

rügy kipattan,

hancúroznak a szabadban.

(tavasz)

Ismétlő kérdések, rövid beszélgetés az évszokról, a természetről és a virágokról.

Felvezető játék: ***Szedem szép virágom...***

Játék menete: A gyerekek körbe állnak, egy kiszámoló segítségével kiválasztunk egy gyereket, aki a kör közepén áll, s a többiek az alábbi dalocskát énekelve körbesétálnak:

*Szedem szép virágom,
kötöm bokrétába.
A fejemre tűzöm,
gyöngyös koszorúnak.
Erdőn, mezőn gerlice,
hallod-e te picike,
mondd meg édes nevemet,
elfoglalom helyedet.*

Az ének végén a középben álló gyerek becsukja a szemét és az egyik gyerek oda megy, a hátához elmondja a következő mondókát:

*Kipp, kopp kopogok,
találd ki, hogy ki vagyok!*

A gyerekeknek akinek a hátán kopogtattak ki kell találnia a társa nevét. Amikor sikerül kitalálni akkor helyet cserél a bent állóval a kopogtató és folytatódik a játék.

A játék után mindenki leül a helyére és kezdődhet a kézműves foglalkozás.

- Mindenki egy Jácintot fog készíteni színes papírból. A Jácint különböző színű lehet de a miénk most lila lesz.

A mintakép bemutatása után, a kép és a színek megbeszélése következik. Figyelem felhívás a ragasztóval és ollóval kapcsolatos munkára.

Először megbeszéljük, mit látunk a képen: felidézzük, a környezetet, a cselekményt, hangulatot, színeket. Megbeszéltük, milyeneknek láttuk az óvoda udvaron lévő virágokat a séta alkalmával, összefüggést keresünk a mintaképen látottakkal. Hozzálatunk a kép elkészítéséhez.

A munka megkezdése előtt felhívom a gyerekek figyelmét az ollóhasználat balesetvédelmi szabályainak betartására, mely szabályokkal már tisztában vannak.

A gyerekek zöld színű papírból kivágják a virág szárát, amit egy fehér lapra

ragasztanak. A virágszirmokat lila négyzetből először csíkokra vágják a négyzetet, majd gyűrűt formálunk belőle és össze ragasztjuk, majd a virág szára felé ragasztjuk a megrajzolt sablon alapján.

III. Összegzés/ kiállítás, bemutatás.

A munka befejezése után a képeket megnézzük közösen, mindenkit megdicsérek az igyekezetért. Kiállítással és közös megbeszéléssel zárjuk a foglalkozást.

Foglalkozásterv

Téma: Tavaszi virág, Nárcisz

Foglalkozás típusa: Gyurma.

Korcsoport: nagycsoport

Időtartam: 20-25 perc

Célok: Finom motorikus mozgás és kézügyesség fejlesztése.

Oktatási: Ismeretet szerezni a térbeli gyurmázás jellegzetességeiről (kiemelkedik a felületből). Fejleszteni a gyermekek kézügyességét, kreativitását, gyakorolni a csípést, sodrást, gömbölyítést.

Bővíteni a gyermekek ismeretét az tavaszi jelenségekről, az tavaszi színek és virágok sokféleségéről.

Nevelési: A tavaszi jelenségek, a természet iránti szeretet elmélyítése; pontos munkavégzésre és kitartásra való nevelés.

Előzetes felkészülés: Séták alkalmával megfigyeljük a természet változásait, az udvar virágait. Különféle módokon ábrázoljuk: festés, rajzolás gyurmázás alkalmával.

Eszközök és anyagok: *gyurmatábla, gyurma vágó kés, gyurma, keménypapír (arra kerül fel a gyurma fa)*

Alkalmazott módszerek: figyelem felkeltés, rávezető beszélgetés, új gyakorlat, szemléltetés, gyurmázás.

A foglalkozás menete:

Előkészítem a foglalkozáshoz az asztalokat, kihelyezem a naposok segítségével a szükséges eszközöket és anyagokat. A foglalkozást a virág bemutatásával kezdem. Ezt követi ismétlő kérdések, rövid beszélgetés az évszokról, a természetről és a virágokról.

Felvezető ujj bemelegítő gyakorlat mondókával

A gyakorlat menete: A gyerekek leülnek a helyükre és bemutatom nekik a mondókás gyakorlatot:

Hüvelykujjam korán kelt, (hüvelykujj kinyújtása)

az ablakon kopogtatott, (kopogás imitálása)

négy szomszédja kiugrott, (többi négy ujj kinyújtása)

s köszöntötték: Jó napot! (integetés)

- Mindenki egy virágot fog készíteni gyurmából. Ezt a virágot Jácintnak hívják.

A mintakép bemutatása után, a kép és a színek megbeszélése következik. Figyelem felhívás a gyurmakés használatának szabályaira.

Először megbeszéljük, mit látunk a képen: felidézzük, a környezetet, a cselekményt, hangulatot, színeket. Ha megbeszéltük, milyeneknek láttuk a virágokat a séta alkalmával, vagy akár az otthoni kertben aztán összefüggést keresünk a mintaképen látottakkal. Hozzálatunk a kép elkészítéséhez.

A munka megkezdése előtt felhívom a gyerekek figyelmét a gyurmakés balesetvédelmi szabályainak betartására, mely szabályokkal már tisztában vannak. A gyerekek zöld színű gyurmából készítik el a virág szárát, melyet miután levágták a megfelelő méretű gyurmadarabot sodrás alkalmazásával formázzák meg, a virág szárát aztán rálapítják a lapra. A virág leveleit ugyan ezzel a technikával készítik el. A lomhoz különböző tetszés szerint választott színű gyurmából vágnak le, majd csípés alkalmazásával készítik elő a kis gyurmadarabokat, hogy aztán majd hosszú szálakat sodorjanak és feltekerjék csigává. Minden féle színű csigát oda illesztik a virág szárához, ez alkotja majd a virágot.

III. Összegzés/ kiállítás, bemutatás.

A munka befejezése után a képeket megnézzük közösen, mindenkit meg dícsérek az igyekezetért. Kiállítással és közös megbeszéléssel zárjuk a foglalkozást. (Milyen színeket használtak a legtöbben? Mi tetszett a munka során a legjobban? Mit tudunk még ezzel a sodrási technikával elkészíteni?)

A tevékenység eredménye:

A gyermekek bevonása az előkészületekbe a gyermek aktív részvételét segíti. A foglalkozás során megvalósul a motorikus képesség fejlesztése. A figyelem a témára összpontosul. A célkitűzés rövid, érthető: tartalmazza a témát és a technikát, és segíti a vizuális probléma megértését. Dicséret a munkafolyamat közben is és feladat elvégzése után.

Foglalkozásterv

Téma: Bojtocska készítése fonalból

Foglalkozás típusa: Kézimunka

Korcsoport: nagycsoport

Időtartam: 20-25 perc

Célok: Tapasztal szerzés, fonállal való alkotás megismerése

Oktatási: Ismeretet szerezni fonállal való munkáról. Fejleszteni a gyermekek kézügyességét, kreativitását, gyakorolni a dupla csomó készítést.

Nevelési: Pontos munkavégzésre és kitartásra való nevelés.

Eszközök és anyagok: *fonal, olló, szemléltető.*

Alkalmazott módszerek: figyelem felkeltés, rávezető beszélgetés, felvezető játék, szemléltetés, applikáció elkészítése.

A foglalkozás menete:

Előkészítem a foglalkozáshoz az asztalokat, kihelyezem a naposok segítségével a szükséges eszközöket és anyagokat. A foglalkozás elején megtornáztatjuk a kicsi ujjakat a következő mondóka segítségével:

*Nyisd a kezed, zárd ökölbe,
forgasd csuklód körbe, körbe!
Tapsolj kettőt, csapj a térdre,
engedd kezed le a mélybe!*

Miután kipróbáltuk ezt a kéz megmozgató gyakorlatot, játékosan gyorsítunk, aztán pedig lassítunk a tempón.

Ezt követően hozzá is láttunk a bojtocska elkészítéséhez.

A munka megkezdése előtt felhívom a gyerekek figyelmét az ollóhasználat balesetvédelmi szabályainak betartására, mely szabályokkal már tisztában vannak.

A fonalat lazán a tenyerükre tekerik, miután elfogy a fonal az óvónő segítségével

megkötik a közepét a feltekert fonálnak duplacsomó kötés segítségével, majd segítünk levenni a gyerekek kezéről. Az így kapott fonál gyűrű két végét az olló segítségével átvágjuk, majd körformára igazítjuk, nyírjuk. Ezt követően az óvónő segítségével minden gyereknek a bojtocskája felkerül egy kulcstartó karikára, így lesz belőle kulcstartó. A bojtocskára öntapadós szemeket ragasztunk, el is készül a bojtocska kulcstartónk.

III. Összegzés/ kiállítás, bemutatás.

A munka befejezése után a kulcstartók bemutatása következik. Aztán mindenki elmeséli, hogy fogja használni, hová teszi, kinek ajándékozza az elkészült kulcstartót.

Foglalkozásterv

Téma: Madár készítése

Foglalkozás típusa: Applikáció.

Korcsoport: nagycsoport

Időtartam: 20-25 perc

Célok: Tapasztalatszerzés térbeli applikáció készítéséről.

Oktatási: Ismeretet szerezni a térbeli applikáció jellegzetességeiről (kiemelkedik a felületből). Fejleszteni a gyermekek kez ügyességét, kreativitását, gyakorolni az ollóhasználatot a papírnírás kapcsán: egyenes nyírásának gyakorlása;

Bővíteni a gyermekek ismeretét a tavaszi jelenségekről, az tavaszi színek sokféleségéről,

Nevelési: Tavaszi jelenségek, a természet iránti szeretet elmélyítése; pontos munkavégzésre és kitartásra való nevelés.

Előzetes felkészülés: Séták alkalmával megfigyeljük a természet változást: a tavasz első jeleit, virágokat, időjárást, madarakat.

Eszközök és anyagok: *színes papírcsíkok, színes négyzet (madárka teste), ragasztó, olló, szemléltető.*

Alkalmazott módszerek: figyelem felkeltés, rávezető beszélgetés, felvezető játék, szemléltetés, applikáció elkészítése.

A foglalkozás menete:

Előkészítem a foglalkozáshoz az asztalokat, kihelyezem a naposok segítségével a szükséges eszközöket és anyagokat.

A foglalkozást ismerkedéssel folytattuk amit egy körjáték segítségével valósítottunk meg ahol mindannyian bemutatkoztunk egy kis labda segítségével. Ezt követően beszélgettünk kicsit az időjárásról, ugyan is gyönyörű napsütéses nap volt aminek a gyerekek nagyon örültek és beszélgettünk a közelgő évszakról és a

tavaszi első jeleiről. Hamar szóba kerültek a madarak, amikről aztán még beszélgettünk kicsit majd kihallgatóztunk az ablakon, hogy hallunk-e madárdalt. Aztán elmeséltem nekik, hogy ezen a napon madarat fogunk készíteni. A munka megkezdése előtt felhívom a gyerekek figyelmét az ollóhasználat balesetvédelmi szabályainak betartására, mely szabályokkal már tisztában vannak. A gyerekek lelkesen kezdtek hozzá a feladathoz, amiben először kikellett vágniuk a madár testét majd odaragasztani egy lapra. Ezt követően ollóval való nyírást alkalmazva a gyerekek egyforma csíkokra vágták a színes lapokat, amit aztán gyűrűvé formáltak és oda ragasztottak a kismadár tollaiként. A feladatot ügyesen végezték, a legtöbb gyereknek nem okozott gondot elkészíteni, viszont néhányan bizonytalanok voltak és voltak, akik egyedi megoldásokat találtak ki. A foglalkozás végén az elkészült munkákat kiállítottuk és közösen értékeltük.

III. Összegzés/ kiállítás, bemutatás.

A munka befejezése után a képeket megnézzük közösen, mindenkit megdicsérek az igyekezetért. Kiállítással és közös megbeszéléssel zárjuk a foglalkozást. (Láttatok-e már hasonló madarat? Mi tetszett a munka során a legjobban? Ezzel a nyírási technikával még mit lehetne készíteni?)

A tevékenység eredménye:

A foglalkozás során megvalósul a motorikus kézügyesség fejlesztése mellett az emlékezet és a beszédkészség fejlesztése is. A figyelem a témára összpontosul. A célkitűzés rövid, érthető: tartalmazza a témát és a technikát, és segíti a vizuális probléma megértését. Dicséret a munkafolyamat közben is és feladat elvégzése után.

Foglalkozásterv

Téma: Esernyő készítése

Foglalkozás típusa: Applikáció.

Korcsoport: nagycsoport

Időtartam: 20-25 perc

Célok: Tapasztalatszerzés térbeli applikáció készítéséről, négyzetből környírás, ollóval való nyírás gyakorlása.

Oktatási: Ismeretet szerezni a térbeli applikáció jellegzetességeiről (kiemelkedik a felületből). Fejleszteni a gyermekek kézügyességét, kreativitását, gyakorolni az ollóhasználatot a papírnyírás kapcsán: négyzetből kör nyírás gyakorlása;

Nevelési: Bővíteni a gyermekek ismeretét a tavaszi jelenségekről, a természet iránti szeretet elmélyítése; pontos munkavégzésre és kitartásra való nevelés.

Előzetes felkészülés: A foglalkozás elején kinézünk az ablakon, kinyitjuk az ablakot, megfigyeljük az időjárást, hallgatjuk az eső hangját,

Eszközök és anyagok: *színes négyzet, fehér lap, színes ceruza, ragasztó, olló, szemléltető.*

Alkalmazott módszerek: figyelem felkeltés, rávezető beszélgetés, megfigyelés, szemléltetés, applikáció elkészítése.

A foglalkozás menete: A foglalkozás elején a gyerekekkel az ablak köré ülünk és kinézünk az ablakon, megfigyeljük az eget és az időjárást, megfigyeljük az esőt csukott szemmel is, hogy hallgassuk az esőt és érezzük az illatát. Miután megfigyeltük az időjárást, röviden beszélgetünk róla, ki mit tapasztalt, mit szeretnek ilyenkor csinálni, van e esernyőjük stb, Aztán elmondok nekik egy mondókát az esőről, amit aztán együtt is elismételünk párszor.

Csipp, csepp, csepereg.

Villám csattan, megered.

Záporfüggöny, zuhatag,

fut a felhő, süt a nap.

Jött, ment, jót esett,

fűnek-fának jól esett.

Ezt követően az asztal köré ülünk, megmutattam a szemléltetőt, átbeszéltük az olló használat biztonsági szabályait és hozzá is kezdtünk a feladathoz. Először a gyerekek által már ismert négyzetből kör nyírását technika alkalmazva kivágunk 4 kört. A kivágott köröket félbe hajtjuk aztán ismét félbe, majd az így kapott formákat bekenjük ragasztóval és össze illesztjük. Miután mind a négyet össze ragasztottuk az így kapott esernyőt ráragasztjuk egy lapra, amin aztán a gyerekek megrajzolhatják az többi részét és kedvük szerint egészíthetik ki.

III. Összegzés/ kiállítás, bemutatás.

A munka befejezése után a képeket kiállítjuk és megnézzük közösen, mindenkit megdicsérek az igyekezetért. Kiállítással és közös megbeszéléssel zárjuk a foglalkozást. Mindenki bemutatja a saját munkáját elmeséli és megmutatja mivel egészítette ki. A foglalkozás végén megismételjük a mondókat amit tanultunk.

Звіт подібності

метадані

Назва організації

Hungarian College of Higher Education Ferenc Rakoczi II Transcarpathian

Заголовок

Mecséri Abigél Monika

Науковий керівник / Експерт

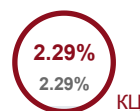
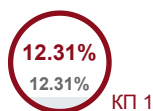
Автор Ілдіко Гребя

підрозділ

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II

Обсяг знайдених подібностей

Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

25

Довжина фрази для коефіцієнта подібності 2

13058

Кількість слів

101163

Кількість символів

Тривога

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв	Б	0
Інтервали	A→	0
Мікропробіли	␣	0
Білі знаки	Б	0
Парафрази (SmartMarks)	a	76

Подібності за списком джерел

Нижче наведений список джерел. В цьому списку є джерела із різних баз даних. Колір тексту означає в якому джерелі він був знайдений. Ці джерела і значення Коефіцієнту Подібності не відображають прямого плагіату. Необхідно відкрити кожне джерело і проаналізувати зміст і правильність оформлення джерела.

10 найдовших фраз

Колір тексту

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
1	https://dspace.kmf.uz.ua/jspui/bitstream/123456789/1779/4/Panyuscsik_B_Az_iraselokeszites_ovodai_gy_akorlatanak_vizsgalata_a_Karacsfalvai_2022.pdf	270 2.07 %
2	https://dspace.kmf.uz.ua/jspui/bitstream/123456789/1779/4/Panyuscsik_B_Az_iraselokeszites_ovodai_gy_akorlatanak_vizsgalata_a_Karacsfalvai_2022.pdf	144 1.10 %
3	https://dspace.kmf.uz.ua/jspui/bitstream/123456789/1779/4/Panyuscsik_B_Az_iraselokeszites_ovodai_gy_akorlatanak_vizsgalata_a_Karacsfalvai_2022.pdf	106 0.81 %

4	https://dspace.kmf.uz.ua/jspui/bitstream/123456789/1779/4/Panyuscsik_B_Az_iraselokeszites_ovodai_gy_akorlatanak_vizsgalata_a_Karacsfalvai_2022.pdf	68 0.52 %
5	https://dspace.kmf.uz.ua/jspui/bitstream/123456789/1779/4/Panyuscsik_B_Az_iraselokeszites_ovodai_gy_akorlatanak_vizsgalata_a_Karacsfalvai_2022.pdf	49 0.38 %
6	https://dspace.kmf.uz.ua/jspui/bitstream/123456789/1779/4/Panyuscsik_B_Az_iraselokeszites_ovodai_gy_akorlatanak_vizsgalata_a_Karacsfalvai_2022.pdf	45 0.34 %
7	https://dspace.kmf.uz.ua/jspui/bitstream/123456789/1779/4/Panyuscsik_B_Az_iraselokeszites_ovodai_gy_akorlatanak_vizsgalata_a_Karacsfalvai_2022.pdf	40 0.31 %
8	https://dspace.kmf.uz.ua/jspui/bitstream/123456789/1779/4/Panyuscsik_B_Az_iraselokeszites_ovodai_gy_akorlatanak_vizsgalata_a_Karacsfalvai_2022.pdf	33 0.25 %
9	https://dspace.kmf.uz.ua/jspui/bitstream/123456789/1779/4/Panyuscsik_B_Az_iraselokeszites_ovodai_gy_akorlatanak_vizsgalata_a_Karacsfalvai_2022.pdf	30 0.23 %
10	https://dspace.kmf.uz.ua/jspui/bitstream/123456789/1779/4/Panyuscsik_B_Az_iraselokeszites_ovodai_gy_akorlatanak_vizsgalata_a_Karacsfalvai_2022.pdf	29 0.22 %

з домашньої бази даних (0.00 %)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
------------------	-----------	--

з програми обміну базами даних (0.00 %)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
------------------	-----------	--

з Інтернету (12.31 %)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ДЖЕРЕЛО URL	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
1	https://dspace.kmf.uz.ua/jspui/bitstream/123456789/1779/4/Panyuscsik_B_Az_iraselokeszites_ovodai_gyakorlatanak_vizsgalata_a_Karacsfalvai_2022.pdf	1589 (61) 12.17 %
2	https://vmoe.org/uzenet-egy-viragfuzerrel/	19 (2) 0.15 %

Список прийнятих фрагментів (немає прийнятих фрагментів)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗМІСТ	КІЛЬКІСТЬ ОДНАКОВИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
------------------	-------	---------------------------------------